

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

BERBERLİK VE KUAFÖRLÜK MESLEK KILAVUZU

BERBERLİK VE KUAFÖRLÜK MESLEK KILAVUZU

T.C. TİCARET BAKANLIĞI
ESNAF, SANATKÂRLAR VE
KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2021

SUNUŞ

Ülkemizin ekonomik dinamizminin ve canlılığının kaynağını oluşturan, istihdama önemli düzeyde katkı sağlayan esnaf ve sanatkârlar ekonomik, sosyal ve kültürel hayatımızın temel taşlarıdır.

Esnaf ve sanatkârlarımıza seçtikleri meslekler hakkında ön bilgi sunacak, bu yönde kendilerine yol gösterecek bir el kitabına ihtiyaç olduğunu müşahade ederek, Ticaret Bakanlığı bünyesinde ilk etapta Bakkallık Meslek Kılavuzu'nu hazırlamış ve 2019 yılı sonu itibarıyla vatandaşlarımızın kullanımına sunmuştuk. Ardından, Pazarcılık, Minibüsçülük, Lokantacılık ve Kırathaneecilik Meslek Kılavuzlarına ilişkin çalışmalarımızı tamamlayarak kamuoyu ile paylaştık. Şimdi ise Berberlik ve Kuaförlük Meslek Kılavuzu'nu sizlerin istifadesine sunuyoruz.

Özveri ve yoğun emekle hazırlanan Berberlik ve Kuaförlük Meslek Kılavuzu'nda başta Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu olmak üzere yürürlükteki ilgili mevzuatlara ilişkin bilgilere yer verildi. Bunun yanında, Esnaf Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifleri ve KOSGEB verileri ile vergi mükellefiyeti, oda kaydı, sosyal güvenlik işlemleri ve finansmana erişim gibi süreçler hakkında detaylı açıklamaları ve Berberlik ve Kuaförlük yapmak isteyen girişimcilere yol gösterecek pratik ve faydalı bilgileri Berberlik ve Kuaförlük Meslek Kılavuzumuzda bulabileceksiniz.

Bu vesileyle, Berberlik ve Kuaförlük Meslek Kılavuzu'nun hazırlanmasında emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma ve katkı sağlayan ilgili tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyor, kılavuzumuzun tüm esnaf ve sanatkârlarımıza faydalı olmasını temenni ediyorum. Ticaret Bakanlığı olarak ekonomik istikrarımızın ve gelişmemizin vazgeçilmez temel taşı olarak gördüğümüz esnaf ve sanatkârlarımızın her zaman yanında olmaya devam edeceğimizi özellikle belirtmek istiyorum.

Dr. Mehmet MUŞ
Ticaret Bakanı

ÖNSÖZ

Ülkemizde iş yeri açılış süreçleri son yıllarda kolaylaştırılmış olmakla birlikte esnaf ve sanatkârlarımız, iş yeri açılış sürecinde farklı kurum ve kuruluşlarca yürütülen hizmetlerin tamamına yönelik bilgi sağlayan bir kaynağa ihtiyaç duymaktadır. Bu anlamda, iş hayatına atılmayı planlayan girişimcilere ilgi duydukları meslekleri önceden tanıma, mesleğin genel görünümü ile güçlü ve zayıf yönlerini irdeleyebilme, işyeri açılış süreçlerinde kendilerini bekleyen prosedürleri kavrayabilme ve mesleğe ilişkin diğer verilerden istifade edebilme imkânı sağlamak amacıyla Berberlik ve Kuaförlük Meslek Kılavuzu hazırlanmıştır.

Berberlik ve Kuaförlük Meslek Kılavuzu'nda temel olarak; vergi mükellefiyeti, meslek odası kaydı, mesleki yeterlilik, sosyal güvenlik işlemleri ve finansmana erişim gibi bürokratik süreçlerin yanında berberlik ve kuaförlük mesleğini icra etmek isteyen esnaf ve sanatkârlarımız için faydalı bilgiler sunulmaktadır. Esnaf ve sanatkârlarımız, bu çalışmada seçmiş oldukları berberlik ve kuaförlük mesleğinin avantajlı ve dezavantajlı yönlerini görmenin yanı sıra ticari faaliyetlerini sürdürürken dikkat etmeleri gereken hususlara ve tüketici karşısında mevzuattan kaynaklanan sorumluluklara ilişkin bilgiler de bulabileceklerdir.

Berberlik ve Kuaförlük Meslek Kılavuzu'nun esnaf ve sanatkârlarımıza hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Necmettin ERKAN
Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik
Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	2
ÖNSÖZ.....	3
1. TANIM.....	3
2. İSTATİSTİKİ VERİLER.....	4
2.1 Erkek Berberliği.....	4
2.2 Kadın Kuaförlüğü	4
3. ESNAF VE SANATKÂR İŞLETMELERİ AÇILIŞ SÜRECİ.....	6
3.1 Esnaf ve Sanatkar Olma Aşamaları	6
4. KREDİ VE DESTEK	13
4.1 Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi (ESKKK) - Halkbank Kredileri..	13
4.1.1 Kredi Türleri	13
4.1.2 Kredi Faizi Oranları	18
4.1.3 Kredi Başvuru Aşamaları.....	18
4.1.3.1 Kredi Başvurusu ve Kooperatif Tarafından Yapılan İstihbarat.....	19
4.1.3.2 Kredi Kefalet Haddi Kararı ve Bankaya Bildirim.....	19
4.1.3.3 Kredi ve Kefalet Teklifi Sonrasında Bankadaki İşlemler.....	19
4.1.3.4 Kredinin Kullanılması.....	20
4.1.4 Başvuru İçin Gerekli Evraklar	21
5. VERGİ.....	22
5.1 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Kapsamında Vergilendirilme	22
5.1.1 Basit Usulde Vergilendirme	22
5.1.1.1 Basit Usulde Vergilendirilme Koşulları	22
5.1.1.2 Basit Usulde Vergilendirmenin Sağladığı Kolaylıklar	24
5.1.1.3 Basit Usulde Ticari Kazancın Tespiti.....	25
5.1.2 Gerçek Usulde Vergilendirme	26
5.1.2.1 Gerçek Usulde Ticari Kazancın Tespiti	27
5.1.2.2 Gerçek Usulden Basit Usule Geçiş	28
5.2 213 sayılı Vergi Usul Kanunu Bakımından Esnaf ve Sanatkâr Sayılma Hadleri.....	28
5.3 Vergi Levhalarının Alınması ve Bulundurulması	30

6.	SOSYAL GÜVENLİK	31
6.1	Esnaf ve Sanatkârların Sosyal Güvenlik İşlemleri.....	31
6.1.1	Sigortalılık Bildirimi.....	31
6.1.2	Sigorta Primlerinin Ödenmesi	31
6.1.3	Sigortalılığın Sona Ermesi	32
6.2	İşveren Olarak Etnaf ve Sanatkârların Yüklümlölükleri	32
6.2.1	İş Yerini Bildirme Yüklümlölüğü.....	32
6.2.2	Sigortalıyı Bildirme Yüklümlölüğü.....	34
6.2.3	Aylık Prim ve Hizmet Belgesi Verme Yüklümlölüğü.....	35
6.2.4	Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Verme Yüklümlölüğü.....	36
6.2.5	Sigorta Primleri Yüklümlölüğü	38
6.2.6	Sigortalının İşten Ayrılması Halinde İşveren Yüklümlölüğü	39
6.2.7	İş Kazasına İlişkin Bildirim Yüklümlölüğü	39
7.	ODA VE SİCİL KAYDI	40
7.1	Esnaf ve Sanatkâr Sicil İşlemleri	40
7.1.1	Sicile Tescil.....	40
7.1.2	Tescile Başvuru	41
7.1.3	Tescile Başvuruya Yetkili Kişiler	42
7.1.4	Tescile Davet ve Ceza	42
7.2	Oda Kayıt İşlemleri	43
7.3	Odaların Yetki ve Sorumlulukları.....	44
7.4	Kayıt Ücreti ve Yıllık Aidat	45
7.5	Fiyat Tarifeleri.....	49
8.	İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATI İŞLEMLERİ	51
8.1	İşyerlerinde Aranacak Asgarî Ortak Şartlar.....	52
8.2	Berber ve Kuaför Salonu Sınıfına Göre Aranacak Şartlar	53
8.2.1	Birinci Sınıf Berber ve Kuaför Salonları.....	53
8.2.2	İkinci Sınıf Berber ve Kuaför Salonları.....	54
8.2.3	Üçüncü Sınıf Berber ve Kuaför Salonları.....	54
8.3	Hijyen Eğitimi.....	55
9.	MESLEKİ EĞİTİM VE YETERLİLİK.....	56
9.1	Mesleki Yeterlilik	56
9.2	Usta, Usta Olma Şartları ve Süreçleri	57

10. BERBERLİK VE KUAFÖRLÜK MESLEĞİNİN GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ, FIRSAT VE TEHDİTLERİ (GZFT ANALİZİ).....	60
10.1 Güçlü Yönler.....	60
10.2 Zayıf Yönler	60
10.3 Fırsatlar	60
10.4 Tehditler	61
11. TÜKETİCİYE YÖNELİK SORUMLULUKLAR.....	62
11.1 Esnaf ve Sanatkarlar Özelinde Sektör Analizleri Projesi Kapsamında	62
11.2 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu Kapsamında	63
11.2.1 Yaptırımlar	64
11.3 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında.....	65
12. MESLEĞE İLİŞKİN FAYDALI BİLGİLER	67

1. TANIM

Fransızca coiffeur "kadın ve erkek berberi" sözcüğünden alıntıdır. Fransızca sözcük Fransızca coiffe "saç kesimi" sözcüğünden +or son ekiyle türetilmiştir. Türk Dil Kurumu (TDK)'na göre kuaför “kadın berberi, erkek berberi” anlamında kullanılmaktadır.

Berber kelimesi ise İtalyanca “barbiere” kelimesinden Türkçeye geçmiştir. TDK'ya göre berber “Saç ve sakalın kesilmesi, taranması ve yapılması işiyle uğraşan kimse” ve “Bu işin yapıldığı dükkân” anlamında kullanılmaktadır.

İŞKUR'un tanımına göre ise kuaför; saç ve sakal kesimi, renklendirme, şekillendirme ve bakımına ilişkin işlemleri, kendi başına ve belirli bir süre içerisinde, estetik yorum katarak yapma bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir.

Berberlik ve kuaförlük mesleği 13.02.2019 tarihli ve 30685 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Esnaf ve Sanatkar ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu 3 No.lu Kararı ile belirlenen esnaf ve sanatkar meslek kollarından aşağıda tabloda yer verilen NACE Kodlarında yer almaktadır:

SEKTÖR KODU	SEKTÖR TANIM	MESLEK KODU	MESLEK TANIM	NACE KODU	NACE TANIM
G	KUAFÖR, BERBER, TEMİZLİK, SPOR, KOZMETİK, SAĞLIK	G.05	Erkek Berberliği	96.02.02	Erkekler için kuaför ve berber işletmelerinin faaliyetleri
G	KUAFÖR, BERBER, TEMİZLİK, SPOR, KOZMETİK, SAĞLIK	G.09	Kadın Kuaförlüğü	96.02.03	Kadınlar için kuaför işletmelerinin faaliyetleri

2. İSTATİSTİKİ VERİLER

2.1 Erkek Berberliği

Ülkemizde erkek berberliği mesleğinde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr sayısı 63.974'dür. Bu esnaf ve sanatkârların 62.028'i erkek, 1.946'sı ise kadındır. Mesleğin bölgesel dağılımına bakıldığında en fazla erkek berberi bulunan bölgemiz Marmara Bölgesi'dir. Onu sırasıyla Ege, İç Anadolu ve Karadeniz bölgeleri takip etmekte olup, en az erkek berberi Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde bulunmaktadır. Erkek berberlerinin illerdeki dağılımına bakıldığında ise ülkemizde tüm il ve ilçelerde yer alan erkek berberleri en fazla İstanbul'da, ardından ise sırasıyla İzmir, Ankara, Antalya, Bursa ve Konya'da yer almaktadır.

Erkek berberi mesleğindeki esnafın yaklaşık olarak %43,01'i ilkokul; %29,72'si ortaokul; %16,97'si lise; %0,99'u ise lisans mezunudur. Geri kalan esnafın (%9,30'unun) ise eğitim durumu bilinmemektedir.

Erkek berberliği mesleğinde faaliyet gösteren esnafın büyük bir çoğunluğunun ilkokul ve ortaokul mezunlarından oluştuğu; bunlara nazaran daha az sayıda da olsa lise mezunlarının da bu meslekte faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir.

Erkek berberliği mesleğinde faaliyet gösteren esnaflar ülke çapında Türkiye Berberler, Kuaförler ve Güzellik Salonu İşletmecileri Federasyonu tarafından temsil edilmektedir. Ülkemizde bu Federasyona bağlı 122 esnaf odası bulunmaktadır.

2.2 Kadın Kuaförlüğü

Ülkemizde kadın kuaförlüğü mesleğinde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr sayısı 37.846'dır. Bu esnaf ve sanatkârların 12.829'u erkek, 25.017'si ise kadındır. Mesleğin bölgesel dağılımına bakıldığında en fazla kadın kuaförü bulunan bölgemiz Marmara Bölgesi'dir. Onu sırasıyla Ege, Akdeniz ve İç Anadolu bölgeleri takip etmekte olup, en az kadın kuaförü Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde bulunmaktadır. Kadın kuaförlerinin illerdeki dağılımına bakıldığında ise ülkemizde tüm il ve ilçelerde yer alan kadın kuaförleri en fazla İstanbul'da, ardından ise sırasıyla İzmir, Ankara, Antalya, Bursa ve Mersin'de yer almaktadır.

Kadın kuaförlüğü mesleğindeki esnafın yaklaşık olarak %31,66'sı lise; %31,49'u ilkokul; %26,90'ı ortaokul; %3,65'i ise lisans mezunudur. Geri kalan esnafın (%6,30'unun) ise eğitim durumu bilinmemektedir.

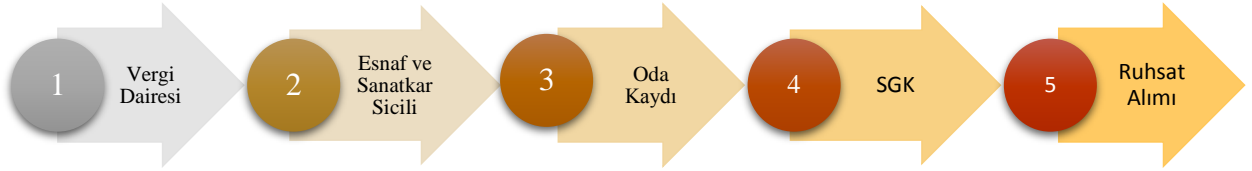
Kadın kuaförlüğü mesleğinde faaliyet gösteren esnafın büyük bir çoğunluğunun ilkokul ve lise mezunlarından oluştuğu; bunlara nazaran daha az sayıda da olsa ortaokul mezunlarının da bu meslekte faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir.

Kadın kuaförlüğü mesleğinde faaliyet gösteren esnaflar ülke çapında Türkiye Berberler, Kuaförler ve Güzellik Salonu İşletmecileri Federasyonu tarafından temsil edilmektedir. Ülkemizde bu Federasyona bağlı 122 esnaf odası bulunmaktadır.¹

¹ Bu bölümde, ESBİS verilerinden yararlanılmıştır. (02.09.2021)

3. ESNAF VE SANATKÂR İŞLETMELERİ AÇILIŞ SÜRECİ

Esnaf ve sanatkâr olarak faaliyet göstermek isteyen herkes, vergi kaydı, esnaf ve sanatkâr sicil ve oda kaydı, SGK kaydı ve ruhsat işlemleri aşamalarını tamamlamak zorundadır.

3.1 Esnaf ve Sanatkar Olma Aşamaları

1. AŞAMA
VERGİ DAİRESİ İŞLEMLERİ
<p>Esnaf ve sanatkâr olabilmek için öncelikle “İşe Başlama/İşi Bırakma Bildirimi” ile işe başlandığının bağlı bulunulan vergi dairesine bildirilmesi zorunludur. Bildirimde bulunmak isteyenler isterlerse kendilerince (mükellefin küçük veya kısıtlı olması halinde bunların kanuni temsilcileri) ya da 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’na göre ruhsat almış avukatları ve 3568 sayılı Kanun’a göre yetki almış meslek mensupları tarafından da ilgili vergi dairesine yapılabilir.</p> <p>İşe başlama bildirimleri, işe başlama tarihinden itibaren on gün içinde bağlı bulunulan vergi dairesine yapılmaktadır.</p> <p>Bildirimle ilgili form vergi dairesine bizzat giderek, posta ile göndererek ya da vergi dairesine gitmeden İnteraktif Vergi Dairesi (https://ivd.gib.gov.tr) aracılığı ile sistem üzerinden, “İşe Başlama/Bırakma Bildirimi” ile yazılı olarak yapılır.</p> <p>Mükellefiyet tesisi işlemleri için, İşe Başlama/Bırakma Bildirimiyle birlikte gerekli kontrol ve teyit işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla;</p>

- 1) Nüfus cüzdanının aslının ve varsa ticari plakalı araç sahiplerinin taşıta ilişkin araçların ruhsatlarının aslı ve fotokopilerinin vergi dairesi personeline ibraz edilmesi,
- 2) İşyeri bilgilerinin İşe Başlama/Bırakma Bildiriminde yer alan ilgili alanlara yazılması ve yeterli olmaktadır.

İşe başlama/bırakma bildirimi üzerine vergi dairesi tarafından yapılan kontroller sonrasında mükellefiyet tesisi işlemi gerçekleştirilir ve “Elektronik Yoklama Sistemi” üzerinden mükellef nezdinde yoklama yapılır.

Mükellef nezdinde yapılan yoklamalar;

- İşe başlama yoklamaları, mükellefiyetin tesis edildiği tarihten itibaren en geç **15 gün**,
- Mükellef imzası ile birlikte serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir tarafından imzalanmış veya yeminli mali müşavirlerce tasdik edilmiş olan işe başlama / bırakma bildirimi üzerine yapılacak yoklamalar **bir ay**,

İçerisinde sonuçlandırılır.

Yapılan başvuru vergi dairesi tarafından değerlendirilmekte ve gerçek veya basit usulde vergilendirilme durumuna göre işlemler başlatılmaktadır.

İşe başlayan esnaf ve sanatkârlar kullanacakları defterleri tasdik zorunluluğu yoktur. Bilindiği gibi kazancı basit usulde tespit edilen esnaf ve sanatkârlar tarafında defter tutulma zorunluluğu yoktur. (bkz. Basit Usulde Vergilendirmenin Sağladığı Kolaylıklar). Kazancı gerçek usulde tespit edilen esnaf ve sanatkâr kullandığı “İşletme Defteri” ise GİB Web sayfası üzerinden. “Defter - Beyan Sistemin” de elektronik ortamda tutulmaktadır.² Elektronik ortamda tutulan defterlerin tasdik zorunluluğu yoktur.

Not: Vergi Usul Kanunu Md.168, Gelir Vergisi Mükelleflerinde İşe Başlama-İşi Bırakma Rehberi³.

² (13.12.2017 Tarihli Resmi gazetede yayımlanan VUK 486 Seri numaralı Genel tebliğine göre;)

³ [İşe başlama Bırakma Değişiklik Bildirimi Brosuru.pdf\(gib.gov.tr\)](http://ise_baslama_Birakma_Degisiklik_Bildirimi_Brosuru.pdf(gib.gov.tr))

2.AŞAMA

ESNAF SİCİL KAYIT İŞLEMLERİ

Vergi dairesine kayıt yaptırdıktan sonra esnaf ve sanatkârlar ikinci adım olarak durumlarını sicile tescil ettirmek ve esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlarını Sicil Gazetesi'nde ilan ettirmek ile yükümlüdür. Sicile kayıt esnasında esnaf ve sanatkâr vergiden muaf ise bunu belgelemek zorundadır.

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun 68. maddesine göre: "Bu Kanun kapsamındaki esnaf ve sanatkârlar, yanlarında çalışanlar hariç, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren durumlarını 30 gün içinde bağlı bulundukları sicile tescil ve Sicil Gazetesi'nde ilan ettirmekle yükümlüdürler".

Sicil kaydı başvurusu, Esnaf ve Sanatkâr Sicil Müdürlüğüne yazılı şekilde ya da elektronik ortamda ESBİS üzerinden yapılır. Sicil Müdürlüğü tarafından esnaf ve sanatkârların hangi odaya kayıt olacağına ilişkin bilgiler, elektronik ortamda Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanı (ESBİS) üzerinden kayda alınır.

Esnaf ve sanatkârın işe başlayabilmeleri için sicil kaydı zorunludur ve birden çok meslekle iştigal ediliyorsa, her bir meslek için ayrı kayıt yaptırılması gerekmektedir. Sicil Müdürlüklerinde kaydı yapılan esnaf ve sanatkârın bilgileri elektronik ortamda Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanında Sicil Müdürlüğünce işlenmektedir.

❖ Tescile Başvuru

1) Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Müdürlüğüne başvuru yazılı şekilde ya da elektronik ortamda ESBİS üzerinden yapılır.

2) Dilekçede istem açıkça belirtilir ve tescil edilecek hususlar gösterilir. Dilekçedeki hususlar, elektronik ortamda, belge asılları ya da onaylı örnekleri ile doğrulanır.

3) Başvurunun elektronik ortamda yapılması halinde dilekçe güvenli elektronik imza ile imzalanır ve ilgili belgeler eklenir.

4) Elektronik ortamda müdürlüğe yapılacak tüm başvurularda, başvuru anının tespitinde ESBİS'teki tarih esas alınır.

5) Müdürlük, sicil işlemlerinde vergi mükellefiyetine ya da vergi muafiyetine ilişkin belgeleri ister. Ayrıca, ihtiyaç duyulması halinde milli piyango işletme belgesi, mesleki yeterlilik belgesi gibi tamamlayıcı diğer belgelerin de müdürlüğe verilmesini isteyebilir.

6) Tescil başvurusu için gerekli belgelerin ESBİS üzerinden temin edilebilmesi halinde ayrıca ibraz edilmesi istenmez.

Not: 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu Md. 68, Esnaf ve Sanatkarlar Sicili Yönetmeliği Md. 24.

3.AŞAMA

MESLEK ODALARINA KAYIT İŞLEMLERİ

Esnaf ve sanatkarların sicile kayıtları yapılmadıkça, hiçbir şekilde odaya kaydı yapılamaz. Sicile kayıt olan esnaf ve sanatkarlara ait bilgiler sicil tarafından elektronik ortamda iş yerlerinin bulunduğu yerdeki; iş yerleri seyyar olanların ikametgâhlarının bulunduğu yerdeki meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odasına; meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odası bulunmayanların bilgileri ise karma odaya kayıt için gönderilir. İlgili oda yönetim kurulu, bu kişilerle ilgili üyelik kararlarını ilk toplantısında alır.

Oda kuruluş yeter sayısına ulaşamadığı için oda kurulması mümkün olmayan yerlerdeki esnaf ve sanatkarların kayıtları birlik marifetiyle tutulabilir. Esnaf ve sanatkarlara odalarca verilen hizmetler, ilçelerde şube açmak suretiyle birlik tarafından verilebilir.

Aynı iş yerinde birden fazla konuda faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârlar esas faaliyeti ile ilgili odaya kayıt olurlar. Ancak, üye isterse yükümlülüklerini yerine getirmek kaydıyla diğer faaliyetleriyle ilgili odalara da sicil marifetiyle kayıt yaptırabilir.

Esnaf ve sanatkârlar odasına kayıtlı olanlar, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki ticaret ve sanayi odasına, ticaret odasına, sanayi odasına, deniz ticaret odasına; bu odalara kayıtlı bulunanlar ise esnaf ve sanatkârlar odasına kaydedilemezler. Sermaye şirketlerinin ortakları, başkaca esnaf ve sanatkârlık faaliyeti olmadıkça, sadece şirket ortaklığı sebebiyle hiçbir şekilde esnaf ve sanatkârlar odalarına üye kaydedilemezler.

❖ Esnaf ve Sanatkârlarda Oda Üyeliği İçin Aranılan Şartlar

- 1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak veya yabancı devlet tabiiyetinde bulunmakla beraber Türkiye’de sanat ve ticaret yapıyor olmak,
- 2) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak,
- 3) Vergi mükellefi olmak ya da vergiden muaf olmak,
- 4) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki odalara kayıtlı olmamak.

Not: 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu 6. Md, Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Yönetmeliği 27. Md.

4.AŞAMA

SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA KAYIT

Gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanların sigortalılıkları vergi dairelerine kayıt tarihlerinden itibaren başlar ve bunlar hakkında 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun “Sigortalı Bildirimi ve Tescili” başlıklı 8. maddesi hükmü çerçevesinde ilgili vergi dairelerince 15 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumu’na bildirim yapılması zorunludur.

Gelir vergisinden muaf olanların sigorta kaydı ise esnaf ve sanatkârlar sicil müdürlüklerine kayıtlı oldukları tarihten itibaren başlar. Bu sigortalıların bildirimlerini ise 15 gün içerisinde esnaf ve sanatkârlar sicil müdürlüklerince yapılmaktadır.

5.AŞAMA

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Esnaf ve sanatkârlar, meslek odasına kayıt yapıldıktan sonra, faaliyet göstereceği işyeri için ilgili yetkili idarelerden⁴ işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak zorundadır. Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açamaz ve çalıştırılmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır. İşyeri ruhsatları yetkili idarelerin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafından imzalanır; ruhsat için ayrıca, meclis veya encümen tarafından bir karar alınmaz.

Berber ve kuaför işletmeleri, sıhhi müesseseler⁵ olduğundan, bu işletmeleri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, Yönetmelik ekinde yer alan “Sıhhi İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Başvuru/Beyan Formunu” doldurarak yetkili idareye başvururlar. Başvurunun İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır.

⁴ Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini ifade eder.

⁵ Sıhhi müesseseler; niteliği gereği gürültü, koku, zararlı atık gibi etkiler ile çevreye zarar vermeyen, Yönetmelik’e göre, gayrisıhhi müesseseler dışında kalan her türlü işyerini ifade eder.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere on beş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır. Ayrıca ilgililerin yalan, yanlış ve yanıltıcı beyanı varsa haklarında kanunî işlem yapılır. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı, işyerinde herkesin görebileceği şekilde asılmalıdır.

❖ **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Başvurusu için Gereken Bilgi ve Belgeler**

1) Başvuru Formu

2) Kimlik Fotokopisi ve İkametgâh Belgesi

3) Vergi Levhası veya Yoklama Fişi

4) Esnaf Odası ve Sicil Tasdiknamesi

5) Tapu Fotokopisi ve Kira Kontratı

6) Ustalık Belgesi

Not: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik Md. 5- Md. 14. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik Ek 1. Madde.

4. KREDİ VE DESTEK

Ülkemizde esnaf ve sanatkârlarımıza sunulan kredi ve destek mekanizmalarının başında, Halkbank aracılığıyla Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi (ESKKK) kefaletiyle kullandırılan Hazine destekli düşük faizli ya da faizsiz krediler ve destekler gelmektedir.

4.1 Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi (ESKKK) - Halkbank Kredileri⁶

28.12.2020 tarihli ve 3340 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 1 Ocak - 31 Aralık 2021 tarihleri arasında esnaf ve sanatkârlara, Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi (ESKKK) kefaletiyle veya ESKKK kefaleti olmaksızın doğrudan Türkiye Halk Bankası A.Ş. tarafından bankacılık ve kredi mevzuatı çerçevesinde;

- 60 aya kadar vadeli % 50 faiz indirimli
- 60 aya kadar vadeli % 100 faiz indirimli (faizsiz)
 - Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler
 - Girişimci Usta
 - Genç Girişimci Esnaf ve Sanatkâr
- 84 aya kadar vadeli %50 faiz indirimli Taşıt Edindirme
- 120 aya kadar vadeli %50 faiz indirimli İşyeri Edindirme

kredi imkânları sağlanmıştır.

İlgili Cumhurbaşkanlığı Kararının 5. maddesine göre bu desteklerden faydalanan esnaf ve sanatkârların, faal bir şekilde esnaflık faaliyetini yürütüyor olması, esnaflık faaliyeti ile aynı meslek dalında tacir olmasını gerektirecek başka bir işle iştigal etmemesi ve ticaret odasına kayıtlı bir işletmenin sahibi veya ortağı olmaması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

4.1.1 Kredi Türleri

Esnaf ve sanatkârlarımızın ESKKK kefaletiyle veya doğrudan Halkbank aracılığıyla kullanabilecekleri Hazine destekli krediler işletme kredileri ve yatırım kredileri olmak üzere iki

⁶ Bu başlık altında yer alan bilgiler Halk Bankasından alınmıştır.

ana kategoriye ayrılmaktadır. Bu krediler ve kredilere ilişkin vade, limit ve faiz oranı bilgileri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: ESKKK Kefaleti veya doğrudan Halkbank aracılığıyla verilen hazine destekli kredi türleri

KREDİ TÜRLERİ			
İŞLETME KREDİLERİ		YATIRIM KREDİLERİ	
%50 Faiz İndirimli	%100 Faiz İndirimli	%50 Faiz İndirimli	
%50 Faiz İndirimli İşletme Kredileri	Kaybolmaya Yüz Tutan Meslekler Kredisi	Taşıt Edindirme Kredisi (500.000 TL limitli, azami 7 yıl vadeli)	İşyeri Edindirme Kredisi (500.000 TL limitli, azami 10 yıl vadeli)
	Girişimci Usta Esnaf ve Sanatkâr Kredisi		
	Genç Girişimci Esnaf ve Sanatkâr Kredisi		

Kaynak: Halkbank, 2021

a) %50 Faiz İndirimli İşletme Kredisi

Esnaf ve Sanatkâr Siciline kayıtlı, iş veya ikametgâhının bulunduğu ilçede faaliyet gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifine ortak olan, medeni hakları kullanma ehliyetine sahip gerçek kişiler 60 aya kadar vadeli risk grubuna göre 125.000-TL, 150.000-TL, 175.000-TL veya 225.000-TL limitli işletme kredisi kullanabilmektedir.

b) Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler Kredisi

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9'uncu maddesinde belirtilen, geleneksel, kültürel, sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutan meslek kollarında (el dokuma işleri, bakır işletmeciliği, çini ve çömlek yapımı, sedef kakma ve ahşap oyma işleri, kaşıkcılık, bastonculuk, semercilik, yazmacılık, yorgancılık, keçecilik, lüle ve oltu taşı işçiliği, çarıkçılık, yemenicilik, oyacılık ve bu işlere benzerlik gösterdikleri Maliye Bakanlığı’nca kabul edilen) faaliyet

gösteren ve “Esnaf Vergi Muafiyet Belgesi” sahibi esnaf ve sanatkârlar % 100 faiz indirim imkânı ile 60 aya kadar kredi kullanabilmektedir.

c) Girişimci Usta Kredisi

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında, kredi başvuru tarihi itibariyle en az 1 yıllık ustalık belgesine sahip olan ve ustalık belgesiyle ilgili meslek kolunda, son 1 yıl içinde kendi adına işletme kurduğunu belgeleyen girişimci esnaf ve sanatkârlar % 100 faiz indirim imkânı ile 60 aya kadar kredi kullanabilmektedir.

ç) Genç Girişimci Esnaf ve Sanatkâr Kredisi

KOSGEB tarafından sağlanan hibe ve faizsiz kredi desteğinden yararlananlar hariç olmak üzere, KOSGEB Girişimcilik Destek Programını bitiren, başvuru tarihinde 30 yaşını tamamlamamış olan genç girişimci esnaf ve sanatkârlarımız KOSGEB tarafından onaylanan projelerini Halk Bankasına sunmaları durumunda 100.000 TL’ye kadar % 100 faiz indirim imkânı ile 60 aya kadar kredi kullanabilmektedir. Hazine faiz destekli esnaf kredisi bulunanlar bu krediden faydalanamayacaktır.

d) İşyeri Edindirme Kredisi

İşyeri satın alımına yönelik olarak, 120 aya kadar vadeli azami 500.000.-TL limitli kredi kullanılabilecektir.

e) Taşıt Edindirme Kredisi

Ticari faaliyetlerde kullanılacak sıfır kilometre araç (otomobil, kamyonet, kamyon, minibüs, midibüs, otobüs vs.) alımlarına yönelik olarak, 84 aya kadar vadeli azami 500.000.-TL limitli kredi kullanılabilecektir.

f) Covid-19 Kapsamında Alınan Tedbirler

Ülkemizde de görülmeye başlanan koronavirüsle mücadele kapsamında, ticaret erbabının korunmasını ve ticari faaliyetlerin sekteye uğramamasını temin etmek üzere hazırlanan bir dizi önlem ve destekten oluşan paketler Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuyla paylaşılmıştır. Bu kapsamda ticari faaliyetleri etkilenen esnaf ve sanatkâr

işletmelerinin faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve istihdama katkılarının devam edebilmesi amacıyla bir dizi tedbir hayata geçirilmiştir.

Öncelikle, 24.03.2020 tarihli ve 2283 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı hükmü çerçevesinde esnaf ve sanatkârların Halkbank'a olan kredi taksitleri faizsiz olarak 3 ay ertelenmiştir.

Akabinde ikinci kez, 22.07.2020 tarihli ve 2781 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı hükmü doğrultusunda esnaf ve sanatkârların Halkbank'a olan kredi taksit ödemelerine 3 ay erteleme imkânı sağlanmıştır.

Son olarak, 04.02.2021 tarihli ve 3489 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile esnaf ve sanatkârların Halkbank'a olan ve 1 Ocak 2021-30 Haziran 2021 döneminde vadesi dolacak olan kredi geri ödemeleri için de 6 aylık erteleme imkânı sağlanmış olup söz konusu erteleme programı neticesinde yaklaşık 1 milyon 161 bin esnaf ve sanatkârın toplam 11,9 milyar TL tutarındaki kredi geri ödemesinin öteleneceği öngörülmektedir.

Covid-19 pandemisi kaynaklı geri ödeme sorunlarının önüne geçilmesi amacıyla 2020 yılı içerisinde esnaf ve sanatkârların kredi ve kefalet kooperatiflerine olan gecikmiş borçları için de yapılandırma imkânı sağlanmış olup bu kapsamda yaklaşık 30 bin esnaf ve sanatkâra ait yapılandırılan toplam tutar 650 milyon TL olmuştur.

Bu karar kapsamında kredisi ertelenen esnaf ve sanatkârlardan, erteleme dönemi boyunca çalışan sayısını azaltmayacağına dair taahhütname alınacaktır. Çalışan sayısında eksilme tespit edilen esnaf ve sanatkârlar erteleme kapsamından çıkarılacaktır.

Bunun yanında talep eden her esnafa Halkbank ve ESKKK'lar aracılığıyla 25.000 TL limitli kredi kullanılmaktadır. Bu kredinin faiz oranı %4,5'tur. İlk 6 ayı ödemesiz olup toplam vadesi 36 aydır.

Bunlara ek olarak Bakanlığımızca, Covid-19 pandemisi nedeniyle ekonomik faaliyetleri olumsuz etkilenen ticaret erbabının mali kayıplarını telafi etmek amacıyla, 3323 sayılı "Esnaf ve Sanatkârlar ile Gerçek Kişi Tacirlere Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Destekler Hakkında Karar" ile "Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Hibe Desteği Programı ve

Uygulama Esasları Hakkında Tebliğ" hükümleri çerçevesinde esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirlere Gelir Kaybı Desteği ve Kira Desteği sağlanmaktadır.

Gelir Kaybı Desteği kapsamında; 14.12.2020 tarihinden önce vergi mükellefiyetini tesis ettirmiş olmak kaydıyla; faal olan ve esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olan vergiden muaf esnaf ve sanatkârlara, faal olan ve ticari kazançları basit usulde tespit edilen ticaret erbabına, faal olan ve işletme hesabı esasına veya bilanço esasına göre defter tutanlardan “Esas Faaliyet Konusu” Bakanlığımızca belirlenen NACE kodları arasında yer alan esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirlere 4 ay süreyle ödenmek üzere aylık 1.000 TL tutarında destek sağlanmıştır.

Buna ilaveten, yukarıda yer alan kapsam içerisinde bulunmak kaydıyla iş yerleri kira olan ticaret erbabına ise yine 4 ay süreyle ödenmek üzere; büyükşehirlerde üst limit aylık 750 TL, diğer şehirlerde üst limit aylık 500 TL olmak üzere Kira Desteği de verilmiştir.

Bakanlığımızca, söz konusu desteklere yönelik başvurular 30 Aralık 2020 tarihinde e-devlet sistemi üzerinden kabul edilmeye başlanmış olup son başvuru zamanı ise 31 Mayıs 2021 tarihinde sona ermiştir.

Gelinen noktada, ticaret erbabı içerisinde talebi olumlu sonuçlananların destek ödemeleri ilgili banka hesaplarına intikal ettirilmiş olup, Gelir Kaybı Desteği ve Kira Desteğine ilişkin Türkiye geneli verileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Destek Türü	Onaylanan Başvuru Sayısı	Ödenen Destek Miktarı
Gelir Kaybı Desteği:	1.077.506	4.285.383.000 TL
Kira Desteği:	171.203	359.212.215 TL
Toplam	1.248.709	4.664.595.215 TL

Öte yandan, Kovid-19 pandemisi nedeniyle ticari faaliyetlerinde aksama yaşayan esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirlere 21/05/2021 tarihli ve 3998 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda Ticaret Bakanlığı tarafından yeni bir hibe desteği verilmiştir. Hibe desteğinden 17 Mayıs 2021 tarihinden itibaren vergi kayıtları esas alınarak belirlenen ve destek şartlarını taşıyan gelir vergisi mükellefiyeti esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirler kazançlarına esas

faaliyet konuları üzerinden yararlanabilmiştir. Destek başvuruları e-Devlet Kapısı (turkiye.gov.tr) üzerinden alınmış olup, 25 Mayıs 2021 Salı günü başlayarak 1 Temmuz 2021 Perşembe günü 23:59'a kadar devam etmiştir.

Bu doğrultuda ticaret erbabımız, NACE kodları itibariyle belirlenen ve ilan edilen iki grup halinde değerlendirilmiş olup birinci grupta yer alan esnaf ve sanatkârlarımız ile gerçek kişi tacirlerimize bir defaya mahsus olmak üzere 5.000 Türk Lirası tutarında, ikinci grupta yer alan esnaf ve sanatkârlarımız ile gerçek kişi tacirlerimize ise yine bir defaya mahsus olmak üzere 3.000 Türk Lirası tutarında hibe desteği sağlanmıştır.

Bakanlığımızca sağlanan 3.000 TL ve 5.000 TL tutarlı hibe desteklerine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Destek Grupları	Başvuru Sayısı	Ödenen Kişi Sayısı	Ödeme Tutarı
1. Grup (3.000 TL Desteği)	1.074.731	1.074.731	3.224.193.000 TL
2. Grup (5.000 TL Desteği)	217.296	217.296	1.086.480.000 TL
Toplam	1.292.027	1.292.027	4.310.673.000 TL

4.1.2 Kredi Faizi Oranları

ESKKK kefaletiyle veya doğrudan Halkbank aracılığıyla kullandırılan Hazine destekli kredi faiz oranları 2021 Ocak ayından tarihinden itibaren yeni kullanılacak ESKKK kefaleti veya doğrudan Bankaca kullanılacak tüm Hazine destekli kredi türlerinde %17 olarak uygulanacak, yarısının sübvansede edilmesiyle esnaf ve sanatkâra bu oran %8,5 olarak yansıtılacaktır.

4.1.3 Kredi Başvuru Aşamaları

Esnaf ve sanatkârlarımızın, ESKKK kefaletiyle veya doğrudan Halkbank aracılığıyla kullandırılan Hazine destekli kredilere başvuru sürecine ilişkin bilgiler aşağıda detaylandırılmıştır.

4.1.3.1 Kredi Başvurusu ve Kooperatif Tarafından Yapılan İstihbarat

Esnaflar ve sanatkarlar; Kredi ve Kefalet Talep Formunu doldurarak, kredi taleplerini ortağı bulundukları kooperatife yazılı olarak bildirmektedir. Kredi talebine ilişkin değerlendirmeler yönetim kurulunca görevlendirilecek komisyonca veya bu konuda görevli kooperatif personeline yürütülmekte, kooperatif ortağının teslim ettiği Kredi ve Kefalet Talep Formu ile ortağın kooperatifteki dosyasında yer alan güncel belgeler üzerinden yapılmaktadır. Böylece, kredi talebinde bulunan ortağın ilk kredibilite istihbaratı kooperatifçe yapılarak, kredi kullandırma süreci başlamış olmaktadır.

4.1.3.2 Kredi Kefalet Haddi Kararı ve Bankaya Bildirim

Kredi talebi olan ortağı kooperatifçe kefalet; ortağın sanatının geliştirilmesi, iş ve üretim kapasitesinin artırılması, ürün çeşitlendirilmesi için gerekli alet, araç, makine-teçhizat ve işyeri temini veya işletme sermayesi olarak kullanılmak ve ek üretim ile istihdam alanları oluşturmak amacıyla verilmektedir.

ESKKK Örnek Ana Sözleşmesinin 58'inci maddesine göre, kredi başvurusu yapan her ortağın ekonomik ve mali durumu yönetim kurulunca incelenerek veya inceltilerek matbu İstihbarat Raporu veya Bülteni Formu düzenlendikten sonra verilecek kredi kefalet haddi tespit edilir. Bu kredi kefalet haddi, kredi talep edenin mevcut kredi yükü ve mali durumu karşılaştırılarak tespit edilmelidir. Kredi yükü mali durumuna göre oldukça fazla olan esnaf ve sanatkâra ilave kredi kullandırılması, bu kredinin geri dönüşünü zorlaştırabilir ve kooperatifin mali yapısını bozabilir. Ortaklar, yönetim kurulunca belirlenen kefalet haddine denetçiler nezdinde itirazda bulunabilir.

4.1.3.3 Kredi ve Kefalet Teklifi Sonrasında Bankadaki İşlemler

Banka, öncelikle kredi talep eden ile varsa kefillerinin çek, senet ve kredi bilgilerini T.C. Merkez Bankası kredi kayıt sistemi veri tabanından sorgulama yaparak ikinci bir istihbarata başlar.

Bankaca yapılan söz konusu kredi istihbaratı olumlu olursa, bu defa bankaca kredi talep eden esnaf ve sanatkârın kredibilitesi ve kooperatifin kefalet için bankada bloke edilen mevcut

fonlarının yeterli olup olmadığı değerlendirilir. Kooperatifin birikmiş fonları yeterli ise, bankaca ayrıca esnaf ve sanatkârdan teminat istenmeyebilir.

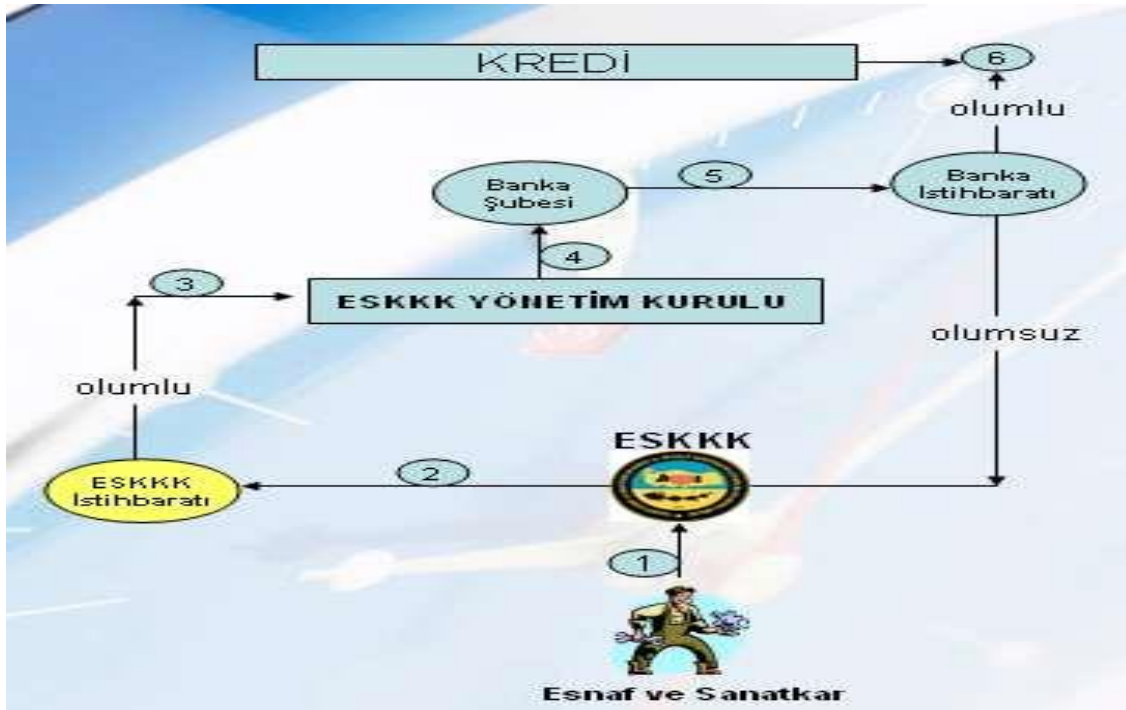
Banka şubesinin kredi karar mercii olan Kredi Komitesi, bankacılık mevzuatı ile ikincil mevzuat hükümlerini de gözeterek kredi talebi ile ilgili kararını verir. Bankanın Kredi Komitesinin kararı olumlu ise, kredinin vadesi, miktarı ve varsa teminat şartlarını da içerecek şekilde bir üst yazıyla kooperatife ve başvuru sahibine bildirilir.

4.1.3.4 Kredinin Kullandırılması

Teminat işlemlerinin tamamlanması akabinde bankaca hazırlanan Kredi Çerçeve Sözleşmesi ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununa göre alınması gereken kredi sözleşmesine ek taahhütnameler kredi borçlusu, varsa kefiller ile birlikte kooperatifi temsil ve ilzama yetkili kılınanlar tarafından imzalanır.

Talep edilen kredinin kullandırımı sonrasında Banka, yapılan işlem ile ilgili olarak kooperatife bilgi verir. Ortağın, kredi taksitlerini düzenlenen ödeme (itfa) planına uygun şekilde banka şubesine ödeyerek borcunu kapatması halinde, kredi kullanılması sırasında krediden kesilip bankada tutulan bloke sermaye tutarı Banka tarafından ortağa iade edilir.

Şekil 1: Kredi Başvuru Aşamaları Şeması

Kaynak: TESKOMB

4.1.4 Başvuru İçin Gerekli Evraklar

Esnaflar ve sanatkarlarımızın ESKKK kefaletiyle veya doğrudan Halkbank aracılığıyla kullandırılan Hazine destekli kredilere başvuruda üyesi olduğu kefalet kooperatifine ve akabinde kredinin tahsili sırasında ilgili banka şubesine ibraz etmesi gereken evraklara aşağıda toplu olarak yer verilmiştir.

- a) Vergi Levhası (Aslı ve Fotokopisi)
- b) Esnaf Sicil Tasdiknamesi (Aslı ve Fotokopisi)
- c) Ortaklık Beyannamesi (Kooperatiften Alınacak)
- d) Oda Kayıt Belgesi (Bağlı Olunan Odadan)
- e) İkametgâh belgesi
- f) Kimlik Fotokopisi ve Aslı
- g) 4 Adet Yeni Fotoğraf
- h) Son Dönem Hesap Özeti (Muhasebeden Kaşeli ve İmzalı)
- i) Sosyal Güvenlik Belgesi (BAĞ-KUR-SSK-İsteğe Bağlı) Fotokopisi

Kooperatifçe kefalet verilen kredi talebinin banka tarafından değerlendirilerek onaylanması ve gerekli teminat koşullarının sağlanması halinde kredi kullanılacaktır.

5. VERGİ

5.1 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Kapsamında Vergilendirilme

Vergi mükellefiyetine yönelik işlemler, vergi dairesine başvuru ile başlamaktadır. Bu başvuru “işe başlama başvuru formunun” doldurulması ve gerekli belgelerin eklenip vergi dairesi sicil yoklama servisine müracaat edilmesi ile gerçekleştirilmektedir. Forma eklenecek belgeler, gelir vergisi mükellefleri, basit usulde vergilendirilen mükellefler, ticari plakalı araç sahibi mükellefler ve ücret geliri elde eden hizmet erbabı olunmasına göre değişmektedir.

Yapılan başvurular vergi dairesi tarafından değerlendirilmekte ve gerçek veya basit usulde vergilendirilme durumuna göre işlemler başlatılmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu uyarınca gerçek kişilerin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarı gelir vergisine tâbidir. Gerçek kişilerin elde ettiği kazançlar; basit usulde gelir vergisine tabi olanlar ve gerçek usulde gelir vergisine tabi olanlar olarak iki şekilde tespit edilmektedir.

5.1.1 Basit Usulde Vergilendirme

5.1.1.1 Basit Usulde Vergilendirilme Koşulları

Basit usulde vergilendirmeye tabi tutulmak için bir esnaf ve sanatkârın Gelir Vergisi Kanununun 47’ inci ve 48’ inci maddelerinde yer alan ve aşağıda belirtilen genel ve özel şartları taşıması gerekmektedir.⁷

a) Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartları

- 1) Kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak.
- 2) İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde emsal kira bedeli⁸, kiralanan olması halinde yıllık kira bedeli toplamı,

⁷ Bu bölümde kullanılan bilgiler Gelir İdaresi Başkanlığınca 2021 yılı için hazırlanan “Basit Usule Tabi Mükellefler İçin Vergi Rehberi” çalışmasından alınmıştır. Erişim Tarihi: 01.10.2021
https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/beyannamerehberi/basit_usul_rehber_2021.pdf

⁸ Gelir Vergisi Kanununun 73 üncü maddesinde “.....Bina ve arazide emsal kira bedeli, yetkili özel mercilerce veya mahkemelerce takdir veya tespit edilmiş kirası, bu suretle takdir veya tespit edilmiş kira mevcut değilse Vergi Usul Kanununa göre belirlenen vergi değerinin % 5’idir. Diğer mal ve haklarda emsal kira bedeli, bu mal ve

- Büyükşehir belediye sınırları içinde; 2021 takvim yılı için 12.000 TL'yi aşmamak.
 - Diğer yerlerde; 2021 takvim yılı için 7.600 TL'yi aşmamak.
- 3) Ticari, zirai veya mesleki faaliyetler dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olmamak.

b) Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartları

- 1) Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların;
 - Yıllık alımları tutarının 2021 takvim yılı için 150.000 TL'yi aşmaması veya
 - Yıllık satışları tutarının 2021 takvim yılı için 240.000 TL'yi aşmaması,
- 2) (1) numaralı bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hâsılatının;
 - 2021 takvim yılı için 76.000 TL'yi aşmaması,
- 3) (1) ve (2) numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde, yıllık satış tutarı ile iş hasılatı toplamının;
 - 2021 takvim yılı için 150.000 TL'yi aşmaması,gerekmektedir.
- 4) Kar hadleri emsallerine göre düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için özel hadler;

Milli Piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi kâr hadleri emsallerine nazaran bariz şekilde düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için, (1) ve (3) numaralı sıralarda yazılı hadler yerine ilgili Bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle, Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek alım satım hadleri uygulanır.

Buna göre, anılan maddelerin ticaretini yapan mükelleflerin 2021 takvim yılında da basit usulden yararlanabilmeleri için alış, satış veya hasılatlarının 31.12.2020 tarihi itibarıyla 313 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirtilen hadleri aşmaması gerekmektedir.

hakların maliyet bedelinin, bu bedel bilinmiyorsa, Vergi Usul Kanununun servetlerin değerlendirilmesi hakkındaki hükümlerine göre belli edilen değerlerinin % 10'udur" hükmü amirdir.

c) Basit Usulden Yararlanamayacak Olanlar

Yukarıda belirtilen hadlerden bağımsız olarak aşağıda belirtilen durumlarda kişilerin basit usulden yararlanamayacağı belirtilmiştir:

- 1) Kollektif şirket ortakları ile komandit şirketlerin komandite ortakları.
- 2) İkrazat (ödünç para verme) işleriyle uğraşanlar.
- 3) Sarraflar ile kıymetli maden ve mücevherat alım satımı ile uğraşanlar.
- 4) Gelir Vergisi Kanunu'nun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kişi ve kurumlara karşı inşaat ve onarma işini taahhüt edenler ile bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanlar.
- 5) Sigorta prodüktörleri.
- 6) Her türlü ilan ve reklam işleriyle uğraşanlar veya bu işlere tavassut (aracılık) edenler.
- 7) Gayrimenkul ve gemi alım satımı ile uğraşanlar.
- 8) Tavassut (aracılık) işi yapanlar.
- 9) Maden işletmeleri, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları işletenler.
- 10) Şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığı yapanlar ile treyler, çekici ve benzerlerinin sahip veya işleticileri (Yapısı itibarıyla sürücüsünden başka on dört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus motorlu kara taşıtları ile yolcu taşıyanlar hariç).
- 11) Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan iş grupları, sektörler, il ve ilçeler, büyükşehir belediyeleri dahil olmak üzere il ve ilçelerin belediye sınırları (mücavir alanlar dahil), belediyelerin nüfusları, yöreler itibarıyla veya sabit bir işyerinde faaliyette bulunulup bulunulmadığına göre gerçek usulde vergilendirilmesi gerekli görülenler.

Bu yetkiye istinaden çıkarılan 8/5521, 92/2683 ve 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile bir kısım mükellefler gerçek usulde vergilendirilme kapsamına alınmıştır.

5.1.1.2 Basit Usulde Vergilendirmenin Sağladığı Kolaylıklar

- a) Kazancı basit usulde tespit edilen mükellefler tarafından defter tutulmaz,

- b) Vergi tevkifatı yapılmaz ve muhtasar beyanname verilmez⁹,
- c) Geçici vergi beyannamesi verilmez ve geçici vergi ödenmez,
- d) Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden istisnadır,
- e) Ticari kazancın tespitinde amortismanına tabi iktisadi kıymet alışları ve satışları dikkate alınmaz,
- f) Ticari kazançlarına 2021 yılı için 14.000 TL kazanç indirimi yapılır,
- g) Genç girişimcilere ilişkin 75.000 TL'lik kazanç istisnasından yararlanabilirler (Bu istisna ile kazanç indiriminden birlikte yararlanılamaz.),
- h) Engellilik indiriminden faydalanabilirler,
- i) Vergiye uyumlu mükelleflere sağlanan %5 oranındaki vergi indiriminden yararlanabilirler.

Alınan ve verilen belgelerin kayıtları “Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi” düzenlenen meslek odası veya meslek mensupları aracılığıyla Defter-Beyan sistemi üzerinden tutulur.

5.1.1.3 Basit Usulde Ticari Kazancın Tespiti

Basit usulde ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler ve satılan malların alış bedelleri arasındaki müspet farktır. Bu fark, faaliyetle ilgili olarak alınması ve verilmesi mecburi olan alış ve giderler ve hâsılatlara ilişkin belgelerde yazılı tutarlara göre hesaplanır. Kazancın bu şekilde tespiti sırasında emtia ticareti ile uğraşanlarca;

- 1) Hesap dönemi sonundaki emtia mevcudunun değeri hâsılatı,
- 2) Hesap dönemi başındaki emtia mevcudunun değeri giderlere,

ilave edilir.

Geliri sadece basit usulde tespit edilen ticari kazançlardan oluşan mükellefler, her yıl Şubat ayı içinde beyan etmekte, Şubat ve Haziran aylarında iki eşit taksitle ödemektedir. Buna göre basit usule tabi esnaf ve sanatkârlar 2021 yılı kazançlarına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamelerini **1 Şubat – 28 Şubat 2022** tarihleri arasında **Defter-Beyan Sistemi** üzerinden kayıtlı bulundukları vergi dairesine elektronik ortamda göndermektedirler. 2021 yılı

⁹ 5510 sayılı Kanuna göre sigortalı çalışanları bildirmekle yükümlü olanlar, Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi vermek zorundadırlar.

kazançlarına ilişkin olarak verilecek beyannameler üzerinden hesaplanan gelir vergisi iki eşit taksitte ödenecek olup;

- 1) Birinci taksitin 1 Şubat – 28 Şubat 2022 tarihleri arasında,
 - 2) İkinci taksitin ise 1-30 Haziran 2022 tarihleri arasında
- ödenmesi gerekmektedir.

26 Ekim 2021 tarihinde yürürlüğe giren, 7338 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, Gelir Vergisi Kanununa eklenen 20/A maddesinde, “Bu Kanuna göre kazançları basit usulde tespit olunan mükelleflerin 46 ncı maddeye göre tespit edilen kazançları gelir vergisinden müstesnadır.” denilmiştir. Buna göre basit usulde vergilendirilen mükelleflerin kazançlarının, Gelir Vergisi'nden istisna tutulması sağlanmış ve bu mükellef grubunun yıllık beyanname verme zorunluluğu kaldırılmıştır.

5.1.2 Gerçek Usulde Vergilendirme¹⁰

Basit usul koşullarını taşımayan gelir vergisi mükelleflerinin ticari kazançları gerçek usule göre tespit edilir. Gerçek usule tabi mükellefler tutacakları defterler yönünden iki sınıfa ayrılırlar:

- 1) Birinci sınıf tacirler (Bilanço esasına göre defter tutanlar)
- 2) İkinci sınıf tacirler (İşletme hesabı esasına göre defter tutanlar)

5362 sayılı Kanunun Tanım başlıklı 3 üncü maddesi hükmü uyarınca, esnaf ve sanatkârların vergi mevzuatında gerçek usule tabi mükellefiyet içerisinde sadece işletme hesabına göre defter tutanlar olarak yer almaktadır.

İkinci Sınıf Tacirler (İşletme Hesabı Esasına Göre Defter Tutanlar): Birinci sınıf tacirlerle ilgili şartları taşımayanlar, ikinci sınıf tacir sayılırlar ve işletme hesabına göre defter tutarlar.

¹⁰ Bu bölümde hazırlanan bilgiler Ticari Kazanç Elde Eden Mükellefler İçin Vergi Rehberinden (2021 yılı) alınmıştır.

İkinci sınıf tacirler, kazançlarını işletme hesabı esasında tespit ederler. Bu usulde kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılatlarla giderler arasındaki müspet farktan oluşur. Giderlerin daha fazla olması halinde zarar doğmuş olur.

Ayrıca; işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin 01/01/2019 tarihinden itibaren kayıtlarının elektronik ortamda tutulmasına, bu kayıtlardan mükelleflerin defterlerinin elektronik olarak oluşturulması ve saklanmasına, vergi beyannameleri, bildirim ve dilekçelerin elektronik olarak verilebilmesine, elektronik ortamda belge düzenlenebilmesine imkân tanıyan ve bu kapsamda olan mükelleflerin Gelir İdaresi Başkanlığı veri tabanında yer alan diğer bilgilerini mükellefin bilgisine sunan Defter Beyan Sistemini kullanmaları zorunludur.

Defter-Beyan Sisteminin uygulanmaya başlanmasından sonra mükellefiyet tesis ettiren ve söz konusu Sistemi kullanmak zorunda olan mükellefler, kendileri veya aracılık ve sorumluluk yetkisi verdiği kişiler aracılığıyla işe başlama bildiriminin verildiği günü izleyen yedinci iş günü mesai saati sonuna kadar gelir vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine başvuru yapacaklardır. Söz konusu başvuru işe başlama bildiriminin verildiği günü izleyen yedinci iş gününün sonuna kadar <http://www.defterbeyan.gov.tr> adresi üzerinden de yapılabilecektir. Sisteme, İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden elektronik ortamda ya da vergi dairesi aracılığıyla alınan “kullanıcı kodu” ve “şifre” bilgileri ile <http://www.defterbeyan.gov.tr> adresi üzerinden giriş yapılabilecektir. Sistem üzerinden gelir ve gider kayıtları elektronik ortamda gerçekleştirilebilecek, saklanabilecek ve beyannameler hazırlanarak onaylanabilecektir.

5.1.2.1 Gerçek Usulde Ticari Kazancın Tespiti

Ticari faaliyetlerinden dolayı gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükelleflerinin hiçbir hadle sınırlı olmaksızın Yıllık Gelir Vergisi Beyannamelerini elektronik ortamda gönderme zorunluluğu bulunmaktadır.

Buna göre, ticari faaliyetlerinden dolayı gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükelleflerinin 2021 takvim yılına ait Yıllık Gelir Vergisi beyannamelerinin verilme süresi 1-31 Mart 2022 tarihleri arasındadır.

2021 yılı kazançlarına ilişkin olarak verilecek yıllık beyannameler üzerinden hesaplanan gelir vergisi iki eşit taksitte aşağıda belirtilen tarih aralıklarında ödenmiş olup, 2021 yılı

kazançlarına ilişkin olarak beyannameler üzerinden hesaplanan gelir vergisi yine iki eşit taksit halinde Maliye ve Hazine Bakanlığınca belirlenen tarihlerde ödenecektir.

- 1) Birinci taksit damga vergisi ile birlikte 31 Mart 2022 tarihine kadar,
- 2) İkinci taksit 1 Ağustos 2022 (31 Temmuz 2022 resmi tarihe rastladığından) tarihine kadar.

Vergi; www.gib.gov.tr internet sitesi (İnteraktif Vergi Dairesi ve GİB Mobil uygulaması) üzerinden, anlaşmalı bankaların; şubelerinden, alternatif ödeme kanallarından (İnternet Bankacılığı, Telefon Bankacılığı, Mobil Bankacılık vb.), PTT işyerlerinden ve tüm vergi dairelerinden ödenebilir.

5.1.2.2 Gerçek Usulden Basit Usule Geçiş

Gerçek usulden basit usule geçiş ile ilgili ayrıntılı açıklamalar, 27.07.2012 tarihli ve 28366 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 283 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 18/12/2013 tarihli ve 93 Seri No.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde yapılmıştır.

93 Seri No.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde; Gelir Vergisi Kanunu'nun 47 nci maddesinde yazılı şartları topluca taşıyan ve arka arkaya son iki yıl alış, satış ve/veya hâsılat tutarlarının her biri aynı Kanun'un 48 inci maddesinde yazılı hadlerden düşük olan gerçek usule tabi mükellefler, bu şartın gerçekleşmesini izleyen yılın Ocak ayının başından otuz birinci günü akşamına kadar yazılı olarak bağlı bulundukları vergi dairesine başvurmaları halinde basit usulde vergilendirmeye geçebileceklerdir.

Söz konusu mükelleflerin, anılan Kanun'un 51 inci maddesinde belirtilen faaliyetlerde bulunmaması ve diğer şartları da topluca taşımaları gerekmektedir.

5.2 213 sayılı Vergi Usul Kanunu Bakımından Esnaf ve Sanatkâr Sayılma Hadleri

Gelir vergisi mükelleflerinin bir işle ilgili fiilî olarak çalışmaya başlamaları veya mesleki bilgiye ve ihtisasa dayanan bir meslek ya da sanat faaliyetiyle uğraşmaları, bu kişilerin vergi mükellefi olmalarını gerektirmektedir. Bu nedenle ticari faaliyetlerine başlamak isteyen esnaf ve sanatkâr adaylarının iş yerlerini açmadan önce 213 sayılı Vergi Usul Kanunu

(VUK)'nun 168 inci maddesine göre işe başlama bildirimlerini 10 gün içerisinde yapmaları gerekmektedir.¹¹

Esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı iken, daha sonraki yıllarda yıllık alış veya satış tutarları ya da gayri safi iş hasılatı, esnaf ve sanatkâr sayılma hadlerini aşanlar kendileri istemedikçe ticaret siciline ve dolayısıyla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki odalara kayda zorlanamazlar. Ancak, yıllık alış veya satış tutarları ya da gayri safi iş hasılatı, esnaf ve sanatkâr sayılma hadlerinin altı katını aşanların kayıtları, sicil marifetiyle ticaret siciline aktarılır.¹²

Bir kişinin esnaf ve sanatkâr sayılabilmesi için yıllık kazancının (üst sınır olarak) ne kadar olması gerektiği Vergi Usul Kanunu'na yapılan atıf çerçevesinde belirlenmektedir. Bu miktarlar, 01.01.2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 2021 yılı için VUK 177 nci maddesinde şu şekilde gösterilmiştir:

“Aşağıda yazılı tüccarlar, 1 inci sınıfa dâhildirler;

1) Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 300.000 TL lirayı veya satışlarının tutarı 420.000 TL lirayı aşanlar;

2) Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşıp da bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hâsılatı 150.000 TL lirayı aşanlar;

3) 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı, işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hâsılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı 300.000 TL lirayı aşanlar.”

Bu kapsamda, belirtilen hadleri yukarıda belirtilen oranlarda geçmeyenler esnaf ve sanatkâr olarak kabul edilmektedir.

¹¹ Vergi Usul Kanunu madde 168: “Gerçek kişilerde işe başlama bildirimleri, işe başlama tarihinden itibaren on gün içinde kendilerince veya 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'na göre ruhsat almış avukatlar veya 3568 sayılı Kanun'a göre yetki almış meslek mensuplarınca; şirketlerin kuruluş aşamasında işe başlama bildirimleri ise işe başlama tarihinden itibaren on gün içinde ticaret sicili memurluğunca ilgili vergi dairesine yapılır. Şirketlerin işe başlama bildirimleri dışında yapılacak bildirimler ile işi bırakma ve değişiklik bildirimleri, bildirilecek olayın vukuu tarihinden itibaren bir ay içerisinde mükellef tarafından vergi dairesine yapılır”

¹² 5362 sayılı Kanun'un 68. maddesi.

5.3 Vergi Levhalarının Alınması ve Bulundurulması

Vergi mükellefi esnaf ve sanatkârlar her yıl Mayıs ayının son gününe kadar vergi tarihine esas olan kazanç tutarları ile bunlara isabet eden vergi miktarlarını gösteren levhayı almak ve yetkililerce istenildiğinde ibraz etmek üzere bulundurmak zorundadırlar.

Basit usule tabi mükellefler, vergi levhaları sistem tarafından internet vergi dairesi hesaplarına aktarıldıktan sonra, internet vergi dairesinden bizzat kendileri veya 3568 sayılı Kanun uyarınca yetki almış olup bağımsız çalışan serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavirler (meslek mensupları) aracılığıyla 1 Nisan'dan itibaren 31 Mayıs gün sonuna kadar vergi levhalarını yazdıracaklardır.

Ayrıca, kazancı basit usulde tespit edilen mükellefler, vergi levhalarına yukarıda belirtildiği şekilde erişebilecekleri gibi bağlı bulundukları meslek odaları aracılığıyla da internet vergi dairesi üzerinden erişebileceklerdir. Basit usule tabi mükellefler vergi levhası oluşturma ve sorgulama işlemlerini; İnteraktif Vergi Dairesi aracılığıyla (ivd.gib.gov.tr) yapabilirler erişebileceklerdir.

Vergi levhalarında bulunacak bilgiler, 408 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile belirlenmiştir. Buna göre vergi levhasında mükellefe ait aşağıdaki bilgiler bulunmalıdır:

- 1) Adı ve soyadı,
- 2) Ticaret unvanı,
- 3) İş yeri adresi,
- 4) Vergi kimlik numarası,
- 5) Bağlı bulunduğu vergi dairesi,
- 6) Vergi türü,
- 7) İşe başlama tarihi,
- 8) Ana faaliyet kodu ve faaliyet türü,
- 9) Faaliyet durumu (faal, terk, tasfiye hâlinde),
- 10) Beyan edilen son üç yıla ait matrahlar ve bu matrahların ait olduğu takvim yılı için tahakkuk eden vergiler,
- 11) Gelir İdaresi Başkanlığı bilgi işlem sistemi tarafından üretilecek onay kodu

6. SOSYAL GÜVENLİK

6.1 Esnaf ve Sanatkârların Sosyal Güvenlik İşlemleri

6.1.1 Sigortalılık Bildirimi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun “Sigortalı Bildirimi ve Tescili” başlıklı 8 inci maddesi hükmü kapsamında kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların sigortalılık bildirim yükümlülüğü, bağlı bulundukları vergi dairesi, meslek odaları ve diğer kuruluşlara verilmiştir.

Bu kapsamda;

- 1) Gelir vergisi mükellefi olanların, ilgili vergi dairesince,
- 2) Gelir vergisinden muaf olanların, ilgili meslek kuruluşunca,
- 3) Şirket ortaklarının, durumlarına göre işverenleri veya ticaret sicil memurluğunca

çalışmaya başladıkları ve bu kuruluşlara tescillerinin yapıldığı tarihten on beş gün içinde “sigortalı işe giriş bildirimi” ile sigortalılık bildirimlerinin yapılması gerekmektedir.

Sigortalılık bildirimi, bu sigortalıların tescillerini yapan ilgili kuruluşlarca yapıldığından, bu bildirimin yapılamaması veya zamanında yapılmaması durumunda ilgili kuruluşa idari para cezası uygulanmaktadır. Esnaf ve sanatkârların bu konuda herhangi bir yükümlülüğü bulunmamaktadır.

6.1.2 Sigorta Primlerinin Ödenmesi

Esnaf ve sanatkârların prime esas kazancının tespitinde kendi beyanları esas alınmıştır.¹³ Aylık prime esas kazanç, 5510 sayılı Kanun’un 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak şartı ile kendileri tarafından beyan edilecek günlük kazancın otuz katıdır. Beyanda bulunmayan sigortalıların aylık prime esas kazancı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katı olarak belirlenmektedir.

¹³ 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Madde 80.

Prim ödeme süresi, her aya ait primlerini takip eden aydan Kurumca belirlenecek günün sonuna kadardır.¹⁴ Kurum bu süreyi, her aya ait primlerin takip eden ayın sonuna kadar ödemesi biçiminde belirlemiştir. Sigorta primleri Kurumun anlaşmalı olduğu bankalar, kredi kuruluşları ve PTT vasıtasıyla veya internet üzerinden e-SGK vasıtasıyla ödenebilmektedir.

Süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, SGK tarafından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanmaktadır.

6.1.3 Sigortalılığın Sona Ermesi

Esnaf ve sanatkârların sigortalılıkları yukarıda da bahsi geçen vergi dairesi, ilgili meslek kurulu, işveren veya ticaret sicil memurluğu tarafından kayıtlarının silindiği tarihten itibaren sona ermekte olup yine belirtilen kurum ve kuruluşlarca Sosyal Güvenlik Kurumu'na 10 gün içinde bildirimlerin yapılması zorunludur. Esnaf ve sanatkârların bu konuda da bir yükümlülüğü bulunmamaktadır.

6.2 İşveren Olarak Esnaf ve Sanatkârların Yükümlülükleri

6.2.1 İş Yerini Bildirme Yükümlülüğü

İşyeri bildirgesi, ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlayan işverenler tarafından düzenlenerek Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi gereken bir tür sigortalı işçi çalıştırmaya başlama bildirimi ve beyanıdır. Bu bildirgenin verilmesinin ardından işverenlerin SGK yükümlülükleri de başlamaktadır.

05.12.2017 tarihinde yayınlanan Resmî Gazete ile Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nde değişiklik yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre, 01.06.2018 tarihinden itibaren işyeri açılışlarında/tescillerinde işyeri bildirgesinin elektronik ortamda verilmesi zorunlu hale gelmiştir.¹⁵

¹⁴ 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Madde 88.

¹⁵ Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, Madde 27.

İşveren olarak esnaf ve sanatkârlar işyeri bildirelerinin SGK'ya e-sigorta kanalıyla gönderilebilmesi için öncelikle bildirgeyi düzenleyecek kişiye ilişkin T.C. kimlik no, nüfusa kayıtlı olduğu il, cilt no ve doğum yılı bilgileri ile sisteme girilmesi gerekmektedir.

Bildirgeyi düzenleyecek olan kişiye ilişkin bilgilerin sisteme girilmesinin ardından, işverenin tüzel kişilik koduna bakılarak, -gerçek kişi, kamu tüzel kişisi, özel hukuk tüzel kişisi, adi ortaklık, apartman yöneticiliği olarak- beş farklı şekilde işyeri bildirgesi düzenlenmektedir.

İşyeri bildirelerinin elektronik ortamda düzenlenmesinin ardından işyeri bildirgesi ilgili sosyal güvenlik merkezine elektronik ortamda intikal ettirilecek olmakla birlikte, tescil edilecek işyerinin aşağıda belirtilen belgeleri 7 iş günü içinde ilgili sosyal güvenlik merkezine vermesi veya posta yoluyla göndermesi gerekmektedir.

İşveren tarafından, işyeri bildirgesi ekinde Sosyal Güvenlik Kurumuna;

- 1) Daimi mahiyetteki işyerlerinde, işyerinin adresini gösterir yerleşim belgesi,
- 2) Gerçek kişi işverenler yönünden kendilerinin, tüzel kişi işverenler yönünden ise tüzel kişiliği temsile yetkili kişilerin imza sirküleri¹⁶,

takdim edilmektedir.¹⁷

¹⁶ İmza sirküleri Kuruma verilmesi gereken kişilerin, Üniteye bizzat müracaat ederek kimliklerinin tespitiyle birlikte imza beyanlarının alınmasını sağlamaları halinde, (b) bendinde istenilen imza sirküleri artık istenilmez.

¹⁷ Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 29 uncu maddesinin 5 inci fıkrasında “Bu madde de verilmesi istenen belgelerden ilgili kurumlardan elektronik ortamda alınanlar Kurumca istenmez” ibaresi yer almaktadır.

İşyeri bildirgelerinin SGK'na e-Sigorta kanalıyla gönderilmesi Yönetmelikte belirtilen belgelerin ilgili sosyal güvenlik merkezine ulaştırılmasının ardından¹⁸ ilgili sosyal güvenlik merkezince gerekli kontroller yapıldıktan sonra işyeri tescil işlemleri gerçekleştirilecektir.

Elektronik ortamda başvuru yapılmaksızın kâğıt ortamında başvurulması durumunda söz konusu bildirgeler kabul edilmeyerek, idari para cezası uygulanması söz konusu olacaktır.

Bu ceza;

- 1) Kamu idareleri ile bilânço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin üç katı tutarında,
- 2) Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katı tutarında,
- 3) Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarındadır.¹⁹

6.2.2 Sigortalı Bildirme Yükümlülüğü

İşverenler, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri çalışmaya, meslekî eğitime veya staja başladıkları tarihten önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

İlk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde SGK'ya bildirilmedir.²⁰ Ancak 1 aylık süre geçtikten sonra iş yerinde çalıştırılan sigortalının; en geç çalışmaya başladığı günden 1 gün önce SGK'ya bildirilmesi gerekmektedir. Sigortalının işe giriş bildirimi, <https://uyg.sgk.gov.tr/SigortalıTescil/amp/loginldap> adresinden elektronik olarak yapılmaktadır.

¹⁸ <http://e.sgk.gov.tr/wps/portal/isveren/Ilgili+Diger+Uygulamalar/esgkIsyeriBildirgesi>

¹⁹ 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 102 inci maddesinin b bendinde zamanında yapılmayan bildirgeler için uygulanacak idari para cezaları hükme bağlanmıştır.

²⁰ 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Madde 8.

Sosyal güvenlik mevzuatı uyarınca, sigortalıyı bildirmek işverenin en önemli yükümlülüğüdür. Sigortalı işe giriş bildirgesini; bu Kanunda belirtilen süre içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu hâlde anılan ortamda göndermeyenler hakkında her bir sigortalı için asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanmaktadır. Kurum, denetim elemanları, yargı kararı ya da başka kurumlardan aldığı bilgilere göre sigortasız işçi çalıştırdığınızı tespit ederse, Kuruma bildirilmeyen her sigortalı için asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır. Ayrıca bu çalışanları Kuruma bildirmediğiniz her ay için sigortalı başına 2 asgari ücret ceza ödenmektedir. Eğer, yasal süresi geçtikten sonra ancak Kurum tespit etmeden önce sigortalıyı kendiniz bildirirseniz, ödeyeceğiniz idari para cezası her bir işçi için bir asgari ücrete düşmektedir.

6.2.3 Aylık Prim ve Hizmet Belgesi Verme Yükümlülüğü

Aylık prim ve hizmet belgesi sigortalı sayılanlar için işverenlerce Kuruma verilmesi gereken ve sigortalıların prime esas kazanç ve hizmet bilgilerinin bildirilmesine mahsus belgeyi ifade etmektedir.

SGK'nın, ödenecek primleri hesaplaması ve sigortalılara hizmet kazandırması için çalıştırılan sigortalıların ay içindeki çalışma sürelerine ihtiyacı vardır. Aylık prim ve hizmet belgelerinin e-sigorta (e-bildirge) kullanıcı şifresiyle SGK'ya ilgili ayı izleyen ayın 23'ü, saat

23:59'a kadar gönderilmesi zorunludur.²¹ Söz konusu primlerin de en geç ilgili ayın sonuna kadar Kuruma ödenmesi gerekmektedir. Ödeme süresinin son gününün resmi tatile rastlaması halinde, prim tutarları, en geç son günü izleyen ilk iş günü içinde Kuruma ödenecektir.

6.2.4 Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Verme Yükümlülüğü

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi, vergi kanunlarına göre verilmesi gereken muhtasar beyanname ile 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesinin birleştirilerek, kesilen vergilerin matrahlarıyla birlikte sigortalının sigorta primleri ve kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarının bildirilmesine mahsustur.

- a) Vergi kanunlarına göre vergi kesintisi yapmak zorunda olanlar, bir ay içinde yaptıkları ödemeleri veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan kestikleri vergileri,
- b) 5510 sayılı Kanuna göre sigortalıların prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini bildirmekle yükümlü olanlar/işverenler, sigortalıların cari aya ait prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile bildirmek zorundadır.

İşçi çalıştıran mükellefler için Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin aylık olarak verilmesi zorunludur. Ancak en az 1, en fazla 10 işçi çalıştıran mükellefler beyannamelerini aylık olarak vermekle birlikte, vergiye ilişkin kesintilerini üç ayda bir beyan edebilirler. Şöyle ki:

- a) Her ay verdikleri beyanname ile hem vergi kesintilerini, hem de prim ve hizmet bilgilerini beyan edebilirler.
- b) Her ay beyanname verdikleri halde, beyannamenin vergi kesintilerine ilişkin bölümünü mart, haziran, eylül ve aralık vergilendirme dönemlerinde olmak üzere üç aylık olarak beyan edebilirler. Ancak bu mükellefler Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin prim ve hizmete ilişkin bölümünü her ay beyan etmek zorundadır.

²¹ 1 nolu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği

İşçi çalıştırmayan Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi mükellefleri 3 ayda bir beyanname vermeye devam edebilecektir.

10 ve daha az işçi çalıştıranların üç ayda bir vergi kesintisi beyanı yapmak istemesi durumunda beyan dönemleri aşağıdaki gibi olacaktır.

Prime Esas Kazanç ve Hizmet Bilgilerinin Ait Olduğu Ay	Vergi Kesintisi Yapılan Ay	SGK Bildirimleri için Beyannamenin Verilme Zamanı	Vergi Kesintisi için Beyannamenin Verilme Zamanı
Ocak	Ocak	01-26 Şubat	-
Şubat	Şubat	01-26 Mart	-
Mart	Mart	01-26 Nisan	01-26 Nisan
Nisan	Nisan	01-26 Mayıs	-
Mayıs	Mayıs	01-26 Haziran	-
Haziran	Haziran	01-26 Temmuz	01-26 Temmuz
Temmuz	Temmuz	01-26 Ağustos	-
Ağustos	Ağustos	01-26 Eylül	-
Eylül	Eylül	01-26 Ekim	01-26 Ekim
Ekim	Ekim	01-26 Kasım	-
Kasım	Kasım	01-26 Aralık	-
Aralık	Aralık	01-26 Ocak	01-26 Ocak

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur.

- e-Beyanname kullanıcısı olan mükellefler, bizzat kullanıcı kodu, parola ve şifresini kullanarak,

- 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre yetki almış bir serbest muhasebeci (SM) veya serbest muhasebeci mali müşavir (SMMM) ile 340 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ekinde yer alan “Elektronik Beyanname Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi” veya “Elektronik Beyanname Aracılık Sözleşmesi” bulunan mükellefler, serbest muhasebeci veya serbest muhasebeci mali müşavir aracılığıyla,

- Vergi kesintisi yapmayan apartman yönetimleri, GMSİ mükellefi olanların yanında çalışanlar vb. vergi dairesine başvuruda bulunarak Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi kullanıcı kodu, parola ve şifre alarak,

- Defter Beyan Sistemine tabi olan mükellefler, varsa mevcut e-Beyanname kullanıcı kodu, parola ve şifresini kullanarak, yoksa serbest muhasebeci veya serbest muhasebeci mali müşavir aracılığıyla beyannamelerini elektronik ortamda göndereceklerdir.

Dolayısıyla, tek platform üzerinden muhtasar ve prim hizmet beyannamesi Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmekte ve ilgili beyannamenin prime ilişkin kısımları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılmaktadır.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin vergi kesintileri ile prim ve hizmetin ait olduğu ayı takip eden ayın 26 ncı günü akşamı saat 23.59'a kadar elektronik ortamda gönderilmesi gerekmektedir.

6.2.5 Sigorta Primleri Yükümlülüğü

İşveren, işyerinde çalışan sigortalıları için brüt ücret üzerinden sosyal sigorta primi ödemelidir. Sigorta primi, sigortalı ve işveren hissesinden oluşmaktadır. Sigorta primleri için esas alınacak kazancın alt sınırı brüt asgari ücret, üst sınırı ise brüt asgari ücretin 7,5 katıdır. Bazı ödemeler sigorta primine tabi iken, çocuk yardımı, aile yardımı, yemek yardımı gibi bazı ödemelerin bir kısmı sosyal sigorta priminden istisnadır.²²

İşveren, sigorta primleri sigortalı ve işveren hissesi paylarını en geç takip eden ayın sonuna kadar Kuruma ödenmelidir. Sigorta primleri, işverenin hesabından Kurumun anlaşmalı olduğu bankalardaki hesabına aktarma ya da ödeme suretiyle, postaneler aracılığıyla veya banka kartı ya da kredi kartı ile ödenebilir.

Kurumun prim ve diğer alacakları süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmı, sürenin bittiği tarihten itibaren ilk 3 aylık sürede her bir ay için % 2 oranında gecikme cezası uygulanarak artırılmaktadır (5510sayılı Kanun madde 89). Ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak bir önceki aya ait Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanmaktadır.

²² Detaylı bilgi için bkz. http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/isveren/prime_esas_kazanc_miktarlari

Süresinde ödenmeyen sigorta primlerinin tahsilini teminen borçlular hakkında, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre icra takip işlemleri uygulanmaktadır.

6.2.6 Sigortalının İşten Ayrılması Halinde İşveren Yükümlülüğü

Çalıştırılan sigortalının işten ayrılması halinde, en geç 10 gün içinde sigortalının işten ayrıldığının Kuruma elektronik ortamda bildirilmesi gerekmektedir. Söz konusu bildirimin 10 gün içinde yapılmaması halinde her bir sigortalı için yürürlükteki asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanmaktadır.

6.2.7 İş Kazasına İlişkin Bildirim Yükümlülüğü

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan sigortalıların iş kazası geçirmeleri halinde işverenleri tarafından kazanın olduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine derhal, Kuruma kazadan sonraki üç işgünü içinde bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır.

Sigortalıların, işverenin kontrolü dışındaki yerlerde iş kazası geçirmeleri hâlinde, iş kazası ile ilgili bilgi alınmasına engel olacak durumlarda bildirim süresi iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren üç iş günü olmaktadır.

7. ODA VE SİCİL KAYDI

7.1 Esnaf ve Sanatkâr Sicil İşlemleri

Esnaf ve sanatkârlar vergi dairesine kayıt yaptırdıktan sonra, ikinci adım olarak durumlarını otuz gün içinde sicile tescil ettirmek ve kayıtlarını Sicil Gazetesi'nde ilan ile yükümlüdürler. Sicile kayıt esnasında esnaf ve sanatkâr vergi mükellefiyeti ya da muafiyetini belgelemek zorundadır. Tescili zorunlu hususlar ad, soyadı, uyruk, kimlik numarası, varsa işletme adı, işyerleri seyyar olanların ikametgâh adresi, sektörü, meslek kolu, NACE kodu ve tanımı, varsa temsilcisinin bilgileridir. Tescil edilmiş hususlarda meydana gelen her türlü değişiklik de tescil edilir.²³

İlgili Sicil Müdürlüğüne başvuru yazılı şekilde ya da elektronik ortamda ESBİS üzerinden yapılır. Başvurunun elektronik ortamda yapılması halinde dilekçe güvenli elektronik imza ile imzalanır ve ilgili belgeler eklenir. Yazılı şekilde yapılan başvuru dilekçelerinde istem açıkça belirtilir ve tescil edilecek hususlar gösterilir. Söz konusu hususlar, elektronik ortamda, belge asılları ya da onaylı örnekleri ile doğrulanır.

Tescilin dayandığı husus veya işlemler kısmen veya tamamen sona erer ya da ortadan kalkarsa sicildeki kayıt, ilgilinin başvurusu üzerine kısmen ya da tamamen silinir.

7.1.1 Sicile Tescil

Esnaf ve sanatkârlar siciline tescil süreci aşağıdaki şekilde gerçekleştirilmektedir:²⁴

- 1) Esnaf ve sanatkârlar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren durumlarını otuz gün içinde bağlı bulundukları sicile tescil ve sicil gazetesinde ilan ettirmekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü yerine getirmediği tespit edilenler birlik tarafından ruhsat vermekle yetkili

²³ Madde 68: Bu Kanun kapsamındaki esnaf ve sanatkârlar, yanlarında çalışanlar hariç, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren durumlarını otuz gün içinde bağlı bulundukları sicile tescil ve Sicil Gazetesi'nde ilan ettirmekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü yerine getirmediği tespit edilenler, birlik tarafından, ruhsat vermekle yetkili ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilir. İlgili kurum ve kuruluşlar, sicil kaydı yapılana kadar bunların faaliyetlerini durdurur.

²⁴Esnaf ve sanatkâr siciline tescil süreci Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Yönetmeliğinin Tescil başlıklı 23. maddesinde düzenlenmiştir.

ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilir. İlgili kurum ve kuruluşlar, sicil kaydı yapılana kadar bunların faaliyetlerini durdurur.

- 2) Esnaf ve sanatkârların meslekî faaliyette bulunabilmeleri ve ilgili odaya kaydedilmeleri için sicile kayıt yaptırmaları şarttır ve sicile her bir meslek için ayrı kayıt yapılır.
- 3) Sicilin çalışma bölgesi içerisinde bir esnaf ve sanatkârın aynı meslek kolu ile ilgili birden fazla işyeri açması halinde, açılan diğer işyerleri şube olarak adlandırılır. Şube açılması ve kapanması tescil edilmiş hususlarda değişiklik olarak değerlendirilir.
- 4) Tescil, bir hususun sicile geçirilmesini ifade eder ve kural olarak istem üzerine yapılır. Resen, yapılacak tescillere ilişkin hükümler saklıdır.
- 5) Tescil edilecek bütün kayıtların doğrulayıcı belgelere dayanması esastır. Kayıtların dayanağı olan belgeler yazılı şekilde veya elektronik imzalı olarak elektronik ortamda müdürlüğe verilir. ESBİS ortamında elektronik olarak teyit edilecek bilgiler için ayrıca yazılı bir belge aranmaz.
- 6) Mahkemelerin bir hususun tesciline ya da şerh düşülmesine ilişkin kararını alan müdürlük, bu kararı tescil eder ya da şerh düşer. Bir hususun şerh düşülmesi, ESBİS üzerinde söz konusu tescilin yanına açılacak şerhler sütununun doldurulması suretiyle gerçekleşir.

Sicil kaydını yaptıran esnaf ve sanatkâra, kendileri ile ilgili bilgileri (adı soyadı, vatandaşlık numarası, iş yeri unvanı, meslek dalı, NACE kodu, iş yeri adresi veya ikametgâh adresi vb.) içeren sicil tasdiknamesi verilmektedir. Sicil tasdiknamesi; tasdiknamede yer alan bilgilerde herhangi bir değişiklik olmadığı veya yenisi düzenlenmediği sürece 6 (altı) ay geçerlidir. Tasdiknamenin geçerlilik süresinin dolması halinde ilgililerin talebi üzerine, gideri ve harcı tahsil edilerek yeni tasdikname düzenlenir.

7.1.2 Tescile Başvuru

Esnaf ve sanatkârların tescil başvurusu yaparken aşağıdaki hususlara dikkat etmesi gerekmektedir:²⁵

- 1) Müdürlüğe başvuru yazılı şekilde ya da elektronik ortamda ESBİS üzerinden yapılır.
- 2) Dilekçede istem açıkça belirtilir ve tescil edilecek hususlar gösterilir. Dilekçedeki hususlar, elektronik ortamda, belge asılları ya da onaylı örnekleri ile doğrulanır.

²⁵ Esnaf ve sanatkârların sicile tescil başvurusu yaparken dikkat etmeleri gereken hususlar Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Yönetmeliğinin 24. maddesinde sıralanmaktadır.

- 3) Başvurunun elektronik ortamda yapılması halinde dilekçe güvenli elektronik imza ile imzalanır ve ilgili belgeler eklenir.
- 4) Elektronik ortamda müdürlüğe yapılacak tüm başvurularda, başvuru anının tespitinde ESBİS'teki tarih esas alınır.
- 5) Müdürlük, sicil işlemlerinde vergi mükellefiyetine ya da vergi muafiyetine ilişkin belgeleri ister.
- 6) Müdürlük, ihtiyaç duyulması halinde milli piyango işletme belgesi, mesleki yeterlilik belgesi gibi tamamlayıcı diğer belgelerin de müdürlüğe verilmesini isteyebilir.
- 7) Tescil başvurusu için gerekli belgelerin ESBİS üzerinden temin edilebilmesi halinde ayrıca ibraz edilmesi istenmez.

7.1.3 Tescile Başvuruya Yetkili Kişiler

Tescile başvuruya yetkili kişiler şunlardır:²⁶

- 1) Esnaf ve sanatkârın kendisi.
- 2) Esnaf ve sanatkârın noter kanalıyla kendisine yetki verilmiş temsilcisi.
- 3) Esnaf ve sanatkârın ölümü veya hakkında gaiplik kararı verilmesi durumunda varisleri.
- 4) Ölen veya hakkında gaiplik kararı verilen esnaf ve sanatkârın varislerinin tespit edilememesi durumunda resen müdürlük.

7.1.4 Tescile Davet ve Ceza

Kanuni süresi içerisinde Sicile kaydını yaptırmayan esnaf ve sanatkârlar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:²⁷

- 1) Tescil edilmesi gereken bir hususun ilgilisi tarafından tescil ettirilmediğini haber alan müdürlük, tescil başvurusunda bulunmakla yükümlü kişileri, otuz gün içinde tescil başvurusunda bulunmaya veya tescili gerektiren sebeplerin bulunmadığını ispat etmeye çağırır.

²⁶ Sicile tescile başvuruya yetkili kişiler Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Yönetmeliğinin 25. Maddesinde sıralanmıştır.

²⁷ Kanuni süresi içerisinde Sicile kaydını yaptırmayan esnaf ve sanatkârlar hakkında uygulanacak hükümler Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Yönetmeliğinin 38. maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Bu davette, kanuni dayanaklar gösterilmek suretiyle davetin gerekçesi, tescili gereken durum ve tescil yükümlülüğünün yerine getirilmemesinin yaptırımları belirtilir.

2) Yapılan çağrı üzerine, süresi içinde tescil isteminde bulunulmaması veya kaçınma sebepleri bildirilmiş olmasına rağmen kaçınma sebeplerinin yeterli görülmemesi hallerinde müdürlük, durumu sicilin bulunduğu yerdeki ticaret davalarına bakan asliye hukuk mahkemesine bildirir. Mahkemenin tescile hükmetmesi halinde resen tescil yapılır.

3) Müdürlükçe verilen süre içinde tescil isteminde bulunmayan ve kaçınma sebeplerini de bildirmeyen kişi, 6102 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrası²⁸ uyarınca sicil müdürünün teklifi üzerine mahallin en büyük mülki amiri tarafından bin Türk Lirası idari para cezasıyla cezalandırılır.

4) İdari para cezası verilmesine rağmen, kanuni süre içerisinde tescil isteminde bulunmamakta ısrar edilmesi halinde, müdürlük durumu sicilin bulunduğu yerdeki ticaret davalarına bakan asliye hukuk mahkemesine bildirir. Mahkemenin tescile hükmetmesi halinde resen tescil yapılır.

7.2 Oda Kayıt İşlemleri

Esnaf ve sanatkâr, vergi ve sicil kaydını yaptırdıktan sonra ilgili meslek odasına kayıt yaptırmak zorundadır. Bu husus 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun 6 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde hükümlerine göre, esnaf ve sanatkârların sicile kayıtları yapılmadıkça, hiçbir şekilde odaya kaydı yapılamaz. Sicile kayıt olan esnaf ve sanatkârlara ait bilgiler sicil tarafından; elektronik ortamda ilgili odaya kayıt için gönderilir.²⁹

²⁸ İlgili Kanun maddesi: “Sicil müdürünce verilen süre içinde tescil isteminde bulunmayan ve kaçınma sebeplerini de bildirmeyen kişi, sicil müdürünün teklifi üzerine mahallin en büyük mülki amiri tarafından bin Türk Lirası idari para cezasıyla cezalandırılır.”

²⁹ Madde 6: Esnaf ve sanatkârların sicile kayıtları yapılmadıkça, hiçbir şekilde odaya kaydı yapılamaz. Sicile kayıt olan esnaf ve sanatkârlara ait bilgiler sicil tarafından; elektronik ortamda, iş yerlerinin bulunduğu yerdeki, iş yerleri seyyar olanların ikametgâhlarının bulunduğu yerdeki meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odasına; meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odası bulunmayanların bilgileri ise karma odaya kayıt için gönderilir. İlgili oda yönetim kurulu, bu kişilerle ilgili üyelik kararlarını ilk toplantısında alır. Esnaf ve sanatkâr odasına kayıt işlemlerinde, sicile kayıt sırasında ibraz edilen belgeler sicil müdürlüğü marifetiyle esnaf ve sanatkâr odasına iletilmektedir.

Dolayısıyla, odaya kayıt işlemi elektronik ortamda (ESBİS üzerinden) gerçekleştirilmekte olup ilgili kişilerden başka herhangi bir belge istenmemektedir. Esnaf ve sanatkârların T.C. kimlik numaralarını sicile beyan etmeleri yeterlidir.

7.3 Odaların Yetki ve Sorumlulukları

Odaların üyesi olan esnaf ve sanatkârlara karşı 5362 sayılı Kanunda düzenlenen bir takım önemli yetki ve sorumlulukları da mevcuttur. Bunlar;

- 1) Oda üyelerinin çalışma konularına giren hususlarda haklarını korumak için resmî ve özel kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak, üyelerinin meslekî menfaatlerini ilgilendiren konularda, adli ve idari yargı mercileri önünde oda başkanı marifetiyle odayı temsil etmek,
- 2) Oda üyelerinden yıllık aidatları elektronik ortamda tahsil etmek,
- 3) Üyelerin, çalışma konularına giren işlerde gelişmelerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak bakımından, gerekli tedbirleri almak, kurslar düzenlemek ve bu konuda ihtiyaç duyulan tesisleri kurmak,
- 4) Oda üyelerince üretilen mal ve hizmetlerin kalitesini, standartlarına ve sağlık koşullarına uygun şekilde üretilip üretilmediğini ve ücret tarifelerine uyulup uyulmadığını denetlemek,
- 5) Meslekî teamüle aykırı davranışları belirlenen üyelere yazılı ihtarda bulunmak, tekrarı halinde ilgilileri birlik disiplin kuruluna bildirmek, tüketicilerin korunması için gerekli tedbirleri almak ve üyeleri hakkında bu konuda odaya yapılan şikâyetleri incelemek,
- 6) Oda üyeleri ve müşterileri arasında çıkacak anlaşmazlıkları çözümlmek, ceza gerektiren hallerde konuyu birlik disiplin kuruluna sevk etmek,
- 7) Mesleğe yeni girecek esnaf ve sanatkârlara meslekî eğitimler vererek, ticari faaliyetlerine başlayabilmeleri ve iş yeri açma ruhsatları için ilgili belediyeye verilmek üzere meslekî yeterlik belgesi vermek; üyelerine meslekî konularda danışmanlık yapmak,
- 8) İlçelerde, oda üyelerinin müşterileriyle ilişkisinde ortaya çıkan uyuşmazlıklarda, konu hakem heyetlerine intikal ettirilmiş ise bu hakem heyetlerine üye görevlendirmek,

7.4 İşlem Ücretleri ve Yıllık Aidat

Esnaf ve Sanatkâr Sicil Müdürlükleri ve Meslek Odalarında yapılan işlemlerden alınan ücretler 3 temel kalemden oluşmaktadır. Bu işlemler Bakanlık uhdesindeki Esnaf ve Sanatkar Bilgi Sistemi (ESBİS) üzerinde gerçekleşmektedir.

7.4.1 Maliye Harçları

Tescil, Terkin, Tadil işlemleri ile Sicil Tasdiknamesi işlemleri esnasında maliye harcı tahsil edilmektedir. Esnaf ve sanatkârların sicile kayıt ve tescil harçlarının tutarı 492 sayılı Harçlar Kanununun Ticaret Sicili Harçları hükümlerine göre hesap edilecek harcın yarısıdır. Alınan harçların %25'i ilgili Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliğine gelir kaydedilmektedir.³⁰ Harç bedelleri, Vergi Usul Kanunu uyarınca her yıl çıkarılan tebliğinde belirtilen “Yeniden Değerleme Oranları”na göre arttırılmaktadır.

7.4.2 Gazete İlan Bedeli

Tescil, tadil ve terkin işlemleri Esnaf ve Sanatkâr Sicil Gazetesinde yayınlanmakta olup, yayın işleminden ilan başına ücret tahsil edilmektedir. Gazete ilan bedelleri, Esnaf ve Sanatkâr sicil Gazetesi Komitesinin teklifi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile belirlenir.³¹ 2008 yılından bu yana gazete ilan bedellerine herhangi bir zam yapılmamıştır.

7.4.3 Kayıt Ücreti, Yıllık Aidat, Evrak ve Onay Bedelleri

5362 Sayılı Kanunun 61. Maddesine göre Meslek Kuruluşları üyelerinden kayıt esnasında kayıt ücreti, yıllık olarak aidat ve düzenlediği belge ve hizmetler için ise belge ve onaylama ücreti almaktadır. Asgari ücrete endekslenmiş olan ve Konfederasyon (TESK) Yönetim Kurulunca belirlenen bu ücretlerin bedellerine, asgari ücrete gelen zam oranı baz alınarak artırım yapılmaktadır.

³⁰ 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu Madde 69- Esnaf ve sanatkârların sicile kayıt ve tescil harçlarının tutarı 492 sayılı Harçlar Kanununun Ticaret Sicili Harçları hükümlerine göre hesap edilecek harcın yarısıdır. Alınan bu harcın red ve iadeler düşüldükten sonra kalan tutarının yüzde 25'i ilgili birliğe gelir kaydedilmek üzere aktarılır.

³¹ 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu Madde 70-Sicil Gazetesinde yayınlanacak ilan ücretleri Sicil Gazetesi komitesinin teklifi ve Bakanlığın onayı ile yürürlüğe girecek bir tarife ile belirlenir....

Kayıt ücreti, esnaf ve sanatkârların sicile ilk kayıt yapılması sırasında sicil müdürlüğü tarafından tahsil edilir. Kayıt ücretinin yarısı, sicil ihtiyacında kullanılmak üzere birlik adına açılacak banka hesabına, diğer yarısı da ilgili odanın banka hesabına aktarılır.

Kayıt ücretinin alındığı yıl için üyelerden ayrıca yıllık aidat alınmaz. Ancak, oda veya sicil kaydı silinenlerin aynı yıl içinde tekrar kayıt edilmeleri hâlinde, kendilerinden kayıt ücreti tahsil edilir.

Aynı çalışma bölgesi içinde meslekleriyle ilgili yeni bir ihtisas odası kurulan üyelerin kayıtları, yeni kurulan ihtisas odasına devredilir. Bu üyeler, devredildikleri ihtisas odasına kayıt ücreti ödemezler. Birden fazla meslekten dolayı sicile kayıtları yapılan esnaf ve sanatkârların, ilgili ihtisas odalarına ayrı ayrı kayıtları yapılır ve kayıt ücreti de her bir meslek için ayrı ayrı tahsil edilir.

Bunun yanı sıra, esnaf ve sanatkârlardan oda üyeliği dolayısıyla yıllık aidat tahsil edilir. Aidat, nisan ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Birden fazla meslekten dolayı sicile kayıtları yapılan esnaf ve sanatkârların, karma odaya her bir meslek için ayrı ayrı kayıtları yapılır ve sadece yıllık aidat tutarı daha yüksek olan mesleğin aidatı tahsil edilir.

İhtisas odasına kayıtları devredilen üyeler, eski odalarına o yılın aidatını ödemiş iseler, yeni odaya takip eden yıldan itibaren yıllık aidatı öderler. Şayet, eski odalarına o yılın aidatını ödememiş iseler, yeni odaya devredildikleri tarihten itibaren yıllık aidatın, yılın kalan aylarına isabet eden kısmını devredilen odaya öderler.

Oda kaydını sildiren üyelerin aidatlarının hesaplanmasında, o yıl için üyeden alınması gereken yıllık aidatın on iki aya bölünmesi suretiyle elde edilen aylık tutar, kaydın silindiği ay dâhil olmak üzere tahsil edilir. Yıllık aidat peşin ödenmiş ise, üyelikte geçen aylara ilişkin aidat tutarı mahsup edilerek kalan kısım üyeye iade edilir.

Yıllık aidatlarını ödemeyen üyelere, ödeme yapılınca kadar, odaca verilen hizmetler ile düzenlenecek ve onanacak belgeler verilmez.

Süresi içinde ödenmeyen yıllık aidatlar için esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşları yönetim kurullarınca verilen kararlar ilam hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir. Gecikme zammı tutarı, yıllık aidatın bir mislini geçemez. Yıllık aidat ile bunlara ait kesinleşen

gecikme zamlarının tahsil zaman aşımı süresi beş yıldır. Beş yıl içinde tahsil edilmeyen yıllık aidat ve gecikme zamları terkin edilir.

Aidat ve kayıt ücretleri, Esnaf ve Sanatkârların Ödeyecekleri Kayıt Ücreti ve Yıllık Aidat Hakkında Yönetmelik'in 7 nci maddesine göre, aşağıdaki gruplara göre belirlenmektedir.

- **Birinci grup odalar:** Ankara, İstanbul ve İzmir illeri büyükşehir belediyesi sınırlarına dâhil tüm ilçelerindeki odalardır.
- **İkinci grup odalar:** Ankara, İstanbul, İzmir ile kalkınmada öncelikli iller dışında kalan illerdeki odalardır. Bu grup merkez ilçelerinde ve büyükşehir belediyesi sınırlarına dâhil tüm ilçeler ile merkez ilçe haricindeki diğer ilçeler olarak iki kategoriye ayrılmaktadır.
- **Üçüncü grup odalar:** Kalkınmada öncelikli illerde bulunan odalardır. Bu grup büyükşehir statüsünde bulunan iller ve büyükşehir belediyesi sınırlarına dâhil tüm ilçeleri ile üçüncü grup odaların bulunduğu diğer illerin merkez ve ilçeleri olmak üzere iki kategoriye ayrılmaktadır.

Kayıt ücreti ve yıllık aidatlar aşağıda belirtilen esnaf ve sanatkârlar için ülke genelinde Üçüncü grup odalar kategorisinde değerlendirilir.

- 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğe göre özürlü sayılanlar.
- Gaziler, şehit, gazi dul ve yetimleri.
- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf sayılan esnaf ve sanatkârlar.
- Esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı kadın esnaf ve sanatkârlar.

Yukarıda belirtilen kayıt ve aidat ücretleri; 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 61 inci maddesinde belirlenen hadler içerisinde kalmak ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen yeniden değerlendirme oranını aşmamak kaydıyla her yıl Konfederasyon Yönetim Kurulunca yeniden belirlenebilir.

2021 yılı sicil işlem ücret kalemleri aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Sicil Esnaf ve Sanatkârlar Tescil İşlem Ücretleri

Ücret Kalemi	1. Grup Odalar	2. Grup Odalar	3. Grup Odalar*
Kayıt Ücreti ve Yıllık Aidat	375 TL	358 TL	358 TL
Belge ve Onay Ücreti	38 TL	36 TL	36 TL
Gazete İlan Bedeli (Tescil)	85 TL	85 TL	40 TL
Maliye Harç Pulu (Tescil)	221,25 TL	221,25 TL	221,25 TL
Tasdikname Harcı	36,3 TL	36,3 TL	36,3 TL
Toplam	755,55 TL	736,55 TL	691,55 TL

*Kadınlar, özürlü sayılanlar, vergiden muaf esnaf, gaziler ile şehitlerin dul ve yetimleri 3. grup kategorisinde değerlendirilmektedir.

Tablo 3: 2021 Yılı Sicil Esnaf ve Sanatkârlar Tadil İşlem Ücretleri

Ücret Kalemi	1. Grup Odalar	2. Grup Odalar	3. Grup Odalar*
Belge ve Onay Ücreti	38 TL	36 TL	36 TL
Gazete İlan Bedeli (Tadil)	30 TL	30 TL	15 TL
Maliye Harç Pulu (Tadil)	109,6 TL	109,6 TL	109,6 TL
Tasdikname Harcı	36,3 TL	36,3 TL	36,3 TL
Toplam	213,9 TL	213,9 TL	196,9 TL

*Kadınlar, özürlü sayılanlar, vergiden muaf esnaf, gaziler ile şehitlerin dul ve yetimleri 3. grup kategorisinde değerlendirilmektedir.

Tablo 4: 2021 Yılı Sicil Esnaf ve Sanatkârlar Terkin İşlem Ücretleri

Ücret Kalemi	1. Grup Odalar	2. Grup Odalar	3. Grup Odalar*
Gazete İlan Bedeli (Terkin)	20 TL	20 TL	10 TL
Maliye Harç Pulu (Terkin)	42,65 TL	42,65 TL	42,65 TL
Toplam	62,65 TL	62,65 TL	52,65 TL

*Kadınlar, özürlü sayılanlar, vergiden muaf esnaf, gaziler ile şehitlerin dul ve yetimleri 3. grup kategorisinde değerlendirilmektedir.

7.5 Fiyat Tarifeleri

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 62 nci maddesi ile 75 inci maddesinin (f) bendi hükümlerine dayanılarak hazırlanan Esnaf ve Sanatkârlarca Üretilen Mal ve Hizmetlerin Fiyat Tarifeleri Hakkında Yönetmelik kapsamında esnaf ve sanatkârlarca üretilen mal ve hizmetlerin fiyat tarifelerinin belirlenmesine, uygulanmasına ve denetlenmesine dair usul ve esaslar belirlenmiştir.

Buna göre, esnaf ve sanatkârların tabi olacakları fiyat tarifeleri bağlı bulundukları odalarca hazırlanır ve odanın mensubu olduğu birlik yönetim kurulu tarafından fiyat tarifesinin sunulmasından sonra otuz gün içinde onaylanır veya reddedilir. Onaylanan fiyat tarifi belediye, mülki amirlik ve ilgili odaya yedi gün içerisinde bildirilir ve bu andan itibaren yürürlüğe girer.

Fiyat tarifeleri, uygulanacak azami hadleri gösterir. Belediyeler veya o yerin en büyük mülki amiri tespit edilen bu tarifelerini uygun bulmayabilir. Bu durumda esnaf ve sanatkâr meslek kuruluşları ile anlaşmaya varılamazsa yeni bir karara varmak üzere on beş gün içinde o yerin mülki amirinin ya da görevlendireceği yardımcısının başkanlığında, ticaret ve sanayi veya ticaret odasından bir temsilci ile esnaf ve sanatkârlar odaları birliği temsilcisinden teşekkül edecek bir komisyonda görüşülüp karar verilmesini isteyebilirler.

Komasyon kararları salt çoğunlukla alınır. Komasyon, tarifeleri uygun bulmadığı takdirde tarife yürürlükten kalkar. Komasyon kararına karşı, ilgililer yazılı bildirim tarihinden

itibaren on gün içinde ticari davaları görmeye yetkili mahkeme nezdinde itirazda bulunabilirler. Bu mahkemenin vereceği karar kesindir.

Fiyat tarifeleri, berber ve kuaför işletmecileri tarafından tüketiciler veya ilgililerce rahatlıkla görülebilecek ve okunabilecek şekilde asılır, takılır, bulundurulur veya yapıştırılır. Tarifelerin bulundurulup, bulundurulmadığı ve tarifelere uyulup uyulmadığı, o esnafın kayıtlı olduğu odaca denetlenir. Fiyat tarifeleriyle ilgili hükümlere uymayanlara bağlı bulundukları esnaf ve sanatkârlar odaları birliği disiplin kurulu tarafından disiplin cezası verilir.³²

³² Esnaf ve Sanatk rlarca  retilen Mal Ve Hizmetlerin Fiyat Tarifeleri Hakkında Yönetmelik, Madde 11-12.

8. İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATI İŞLEMLERİ

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları Hakkında Yönetmelik'in 6. maddesine göre, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.

Söz konusu Yönetmelikte belirtilen “yetkili idare”, belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini ifade etmektedir.

Berber ve kuaför işletmeleri, sıhhi müesseseler olduğundan, bu işletmeleri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, anılan Yönetmelik ekinde ve aşağıda yer alan “Sıhhi İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Başvuru/Beyan Formunu” (EK 1) doldurarak yetkili idareye başvururlar.

Başvurunun gerekli kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilir. İşyeri ruhsatları yetkili idarelerin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafından imzalanır; ruhsat için ayrıca, meclis veya encümen tarafından bir karar alınmaz.

Genel prosedür bu şekilde ilerlemekle birlikte işyeri açma ve ruhsat alma aşamaları ayrıntılı olarak Yönetmeliğin 5 inci maddesinde işyerlerinde aranacak genel şartlar, Ek-1 bölümünde ise sıhhi işyerlerinin ruhsatlandırılmasında aranacak genel şartlar ile berber ve kuaförlerin sınıfına göre taşınması zorunlu özellikler sıralanmıştır.

8.1 İşyerlerinde Aranacak Asgarî Ortak Şartlar

5 inci maddeye göre işyerlerinde aranacak genel asgari şartlar:

- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınmış olması,
- Karayolu kenarındaki işyerleri için karayolu trafik güvenliğinin sağlanmış olması,
- İşyerinde yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması,
- Engellilerin işyerine giriş ve çıkışları için gereken kolaylaştırıcı tedbirlerin alınmış olması gerekmektedir.

Yönetmeliğin Ek-1 bölümüne göre berber ve kuaför işletmelerinin “Sıhhi Müessese” kapsamında yer alması nedeniyle de aranacak diğer asgarî ortak şartlar ise aşağıdaki gibi sıralanmıştır. Buna göre;

- İşyerinin havalandırma tertibatı bulunacak; ısıtma ve havalandırma soba, kalorifer veya klima sistemlerinden uygun olanı ile yapılacaktır.
- Tek ruhsatla açılan ve birden fazla faaliyet alanı bulunan işyerlerinde her faaliyet dalı için ilgili bölümlerde öngörülen şartlar ayrıca aranacaktır.
- On kişiden fazla çalışanı bulunan müstakil işyerlerinde dinlenme yeri, kıyafet değiştirme kabini, bay ve bayan için ayrı tuvalet bulunacaktır. Ancak birden fazla işyerinin bulunduğu iş hanı, iş merkezi, pasaj, gar, terminal gibi yerlerde ortak kullanıma ayrılmış yeter sayıda lavabo ve tuvalet varsa, buralarda açılan işyerleri için ayrıca tuvalet ve lavabo şartı aranmaz.
- İşyerinde üretilen çöp ve benzeri atıkların toplanması ve muhafazası için gerekli tedbirler alınacak ve atık suyun uygun bir şekilde tahliye edilmesini sağlayacak bağlantı bulunacaktır.
- İtfaiye raporu alması gerekmeyen işyerlerinde çalışanların ve müşterilerin güvenliğini sağlamak amacıyla yangına karşı önlemler alınacaktır.

- Umuma açık istirahat ve eğlence yerleriyle, kişilerin yoğun olarak giriş-çıkış yaptığı diğer işyerlerinde giriş ve çıkışlar ayrı kapıdan olacak ve yangına karşı ayrıca tahliye çıkışı bulunacak, yangın çıkışları ışıklı tabela ile gösterilecektir.

Yetkili idareler, işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapacakları denetimlerde bu hususların yerine getirilip getirilmediğini kontrol eder.

8.2 Berber ve Kuaför Salonu Sınıfına Göre Aranacak Şartlar

Yönetmelikte ayrıca berber ve kuaför salonlarına ortak hükümlere ilave olarak, sınıflarına ve türlerine göre de bazı şartlar belirlenmiştir. 1, 2 ve 3'üncü sınıf olmak üzere 3 ayrı sınıflandırma ile yapılan bu belirlemeler aşağıda listelenmektedir.

8.2.1 Birinci Sınıf Berber ve Kuaför Salonları

- 1) Çalışanlar ustalık ve kalfalık belgesine veya çıraklık sözleşmesine sahip olacaktır.
- 2) Çalışma masaları tek tip, kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir mermer veya camdan olacaktır.
- 3) İşyeri, bekleme salonu ile çalışma bölümlerinden oluşacak, vestiyer ve yeteri kadar misafir koltuğu bulunacaktır.
- 4) Salonun zemini seramik, mermer veya ahşap parke gibi kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir madde ile kaplı olacaktır.
- 5) Isıtma, soğutma ve havalandırma klima veya kaloriferle olacaktır.
- 6) Zemin ve duvarları seramik, mermer ve benzeri maddelerle kaplı en az bir adet lavabolu tuvalet bulunacaktır.
- 7) Çalışanlar işyerince belirlenen elbiseyi giyecektir.
- 8) Kullanılan tıraş malzemelerinden metal ve plastik olanlarının temizleneceği sterilizatör ve otoklav bulunacaktır.
- 9) Her bir müşteri için ayrı ayrı, yıkanmış havlu ve örtü kullanılacaktır.

- 10) Şehir şebekesine bağlı sıcak ve soğuk su bulunacaktır.
- 11) Müşterilerin randevuyla kabul edilebileceği sistem kurulacaktır.
- 12) Pencereleler dışarıdan içerinin görünmesini engelleyecek şekilde dizayn edilecektir.

8.2.2 İkinci Sınıf Berber ve Kuaför Salonları

- 1) Çalışanlar ustalık ve kalfalık belgesine veya ıraklık sözleşmesine sahip olacaktır.
- 2) Çalışma masaları tek tip, kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir mermer veya camdan olacaktır.
- 3) Çalışma masalarının bulunduğu duvar kısmı 1,5 metre yüksekliğe kadar fayans veya mermer kaplı olacaktır.
- 4) Salonun zemini seramik, mermer veya mozaik gibi temizlenebilir, yıkanabilir madde ile kaplı olacaktır.
- 5) Havalandırma aspiratörle yapılacaktır. Isıtma yeterli seviyede olacaktır.
- 6) Çalışanlar işyerince belirlenen elbiseyi giyecektir.
- 7) Her bir müşteri için ayrı ayrı yıkanmış havlu ve örtü kullanılacaktır.
- 8) Şehir şebekesine bağlı sıcak ve soğuk su bulunacaktır.
- 9) Pencereleler dışarıdan içerinin görünmesini engelleyecek şekilde dizayn edilecektir.

8.2.3 Üçüncü Sınıf Berber ve Kuaför Salonları

- 1) Çalışanlar ustalık ve kalfalık belgesine veya ıraklık sözleşmesine sahip olacaktır.
- 2) Çalışanlar işyerince belirlenen elbiseyi giyecektir.
- 3) Şehir şebekesine bağlı akar sıcak ve soğuk su tesisatı bulunacak veya musluklu yeterli deposu bulunacaktır.
- 4) Pencereleler dışarıdan içerinin görünmesini engelleyecek şekilde dizayn edilecektir.

- 5) Zemin su geçirmez madde ile kaplı olacak ve ızgaralı sifon bulunacaktır.
- 6) Duvarlar su geçirmez madde veya yağlı boya olacaktır.
- 7) Çalışma masaları mermer veya su geçirmez bir madde ile kaplı olacaktır
- 8) Isıtma yeterli seviyede olacaktır.
- 9) Askılık bulunacaktır.

8.3 Hijyen Eğitimi

Hijyen, Hijyen Eğitimi Yönetmeliği'ne göre her işin özelliğine uygun olarak çalışanların kendi sağlıklarını ve halk sağlığını tehlikeye sokmayacak biçimde hizmet vermesini sağlamak amacıyla yapılacak uygulamaların ve alınan temizlik önlemlerinin bütünü olarak tanımlanmıştır.

Hijyen Eğitimi Yönetmeliğine göre, özellikle gıda üretimi ve satışı yapılan işyerlerinde, hijyen eğitimi almayan kişilerin çalışması yasaktır. Bu anlamda berber ve kuaför salonu işleteceklerin hijyen eğitimi alması zorunludur. Eğitimler, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı öğretim kurumları tarafından verilir. İş yeri sahipleri ve işletenleri, komisyonca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bu eğitimleri çalışanlarına kendi imkânlarıyla da verebilir.

Kurs sonunda katılımcı kursiyerlere Milli Eğitim Bakanlığı onaylı hijyen sertifikası verilir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Hijyen kursu eğitimleri en fazla 40 (kırk) en az 8 (sekiz) saat olarak belirlenmiştir.³³

³³ Hijyen Eğitimi Yönetmeliği, Md. 6

9. MESLEKİ EĞİTİM VE YETERLİLİK

9.1 Mesleki Yeterlilik

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda düzenlemesi yapılan hükümlere göre Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde ustalık belgesine sahip olanlar veya bu kişileri işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilmektedirler. Söz konusu meslekler Milli Eğitim Bakanlığının bünyesinde bulunan Mesleki Eğitim Kurulunca gerçekleştirilen toplantılarda alınan kararlar neticesinde belirlenmektedir. Erkek ve kadın kuaförlüğü meslekleri, güzellik ve saç bakım hizmetleri alanı altında belge zorunluluğu bulunan meslekler içerisinde yer almaktadır. Söz konusu mesleklerle ilişkin işyeri açılışlarında; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar, esnaf ve sanatkârlar ile tacirlerin kendilerinden veya işyerinde her bir meslek dalında çalıştırdıkları en az birer çalışanından ustalık belgesi ya da en az ön lisans diploması istemek zorundadır. Bu doğrultuda; 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik gereğince berber ve kuaförlük açılış ruhsatı alabilmek için iş yeri sahibinin veya yanında çalıştırdıklarından herhangi birinin sahip olması gereken ustalık belgesi süreci bir sonraki başlık altında anlatılmaktadır. Buna ilaveten ustalık belgesi bulunmaması durumunda mevzuat gereği işyeri açılışlarında ustalık belgesine muadil kabul edilen belgeler ise şunlardır:

- 1) Mesleki veya teknik okulların ilgili alanlarından mezun olduğunu gösterir diploma
- 2) Üniversitelerin ilgili lisans ve ön lisans alan ve dalından mezun olduğunu gösterir diploma (transkript ile birlikte ibraz edilecek)
- 3) 2/8/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre faaliyet gösteren kurumlardan alınan kurs bitirme belgesi

İlgili diploma ve belgelerin yurt dışından alınmış olması halinde bunların ilgili mevzuata göre denkliğinin kabul edilmiş olması şarttır. Milli Eğitim Bakanlığının tanıdığı ve önceden alınmış diğer diplomalar ve kurs bitirme belgeleri, müktesep hak kapsamında değerlendirilir.

9.2 Usta, Usta Olma Şartları ve Süreçleri

“Usta” kelimesi; bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında karşılaşılabilecek problemleri çözümleyebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişiyi ifade etmektedir.

Ustalık seviyesine gelinebilmesi için belirli eğitimlerin alınmış olması ve sınavlardan başarılı olunması gerekmektedir. Ustalık eğitimi; kalfalık yeterliğini kazanmış olanların mesleki yönden gelişmelerini ve bağımsız işyeri açabilmelerini temin için gerekli yeterlikleri kazandırmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenmektedir. Ayrıca meslek lisesi mezunları Milli Eğitim Bakanlığı’nın düzenlemiş olduğu ustalık eğitimi kurslarına katılabilirler ya da doğrudan ustalık sınavlarına girebilmektedirler.

Kalfalık yeterliliğin elde edinilebilmesi için de farklı aşamalardan geçilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda çıraklık ve kalfalık eğitimlerinin tamamlanması gerekmektedir.

Buna göre mesleki eğitime başlangıcın ilk aşaması aday çıraklıktır. Bu kapsamda ilköğretim okulunu bitirmiş olanlar, bir mesleğe hazırlık amacı ile çıraklık dönemine kadar işyerlerinde aday çırak olarak eğitilebilmektedirler. Mesleki eğitim merkezi programına çırak olabilmek için belirli şartlar aranmaktadır.

a) En az ortaokul veya imam-hatip ortaokulu mezunu olmak.

b) Bünyesi ve sağlık durumu gireceği mesleğin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olmak.

Aday çırak ve çıraklar, mesleğin özelliğine göre haftada sekiz saatten az olmamak üzere genel ve mesleki eğitim görürler. Aday çırak ve çıraklar, pratik eğitimlerini işyerlerinde, burada eksik kalan pratik eğitimlerini ve teorik eğitimlerini meslek ve teknik eğitim okul ve kurumlarında ya da Milli Eğitim Bakanlığınca uygun görülen işyerlerinde yapmaktadırlar.

Bu doğrultuda: yukarıda belirtilen aşamaları tamamlayan çıraklar kalfalık sınavına girmektedirler. Ayrıca 09/12/2016 tarihli ve 29913 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6764

sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile bazı düzenlemeler yapılmıştır.³⁴

Buna göre;

a) Mesleki ve teknik eğitim kurumları ile mesleki eğitim merkezleri ortaöğretimin içine dâhil edilmiştir.

b) Mesleki eğitim zorunlu eğitim kapsamına alınmış olup, çıraklık ve kalfalık eğitim süresi (3 yıl çıraklık + 1 yıl kalfalık) toplam 4 yıl olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, 26/03/2017 tarihli ve 30019 sayılı Resmi Gazetede ve yayımlanan düzenleme ile Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.³⁵

Buna göre;

➤ Mesleki eğitim merkezi öğrencileri 11 inci sınıfın sonunda yapılan kalfalık sınavlarında başarılı olanlara Kalfalık Belgesi bunu takiben bu programda öngörülen teorik ve pratik eğitim süresi sonunda yapılacak ustalık sınavlarında başarılı olanlara da Ustalık Belgesi verilmesi hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla; Kalfalık yeterliliğini kazanmış olanlar ustalık sınavına girebilmektedirler. Kalfaların ustalık sınavlarına girebilmeleri için ustalık eğitimlerini başarı ile tamamlamış olmaları gerekmektedir. Bu sınavların neticesinde başarılı olanlar ustalık belgesi almaya hak kazanmaktadırlar. İşyeri sahipleri veya o işyerinde çalışan ustalık belgesi sahipleri, bu süreçler neticesinde elde ettikleri ustalık belgelerini mevzuat³⁶ gereği işyerlerine asmaları gerekmektedir.

Ayrıca ustalık belgesi sahipleri talep etmeleri durumunda iş pedagojisi kursunu tamamlaması ve sınavda başarılı olmaları neticesinde usta öğreticilik unvanına da sahip olmakta ve işyerlerinde çırakların yetiştirilmelerine imkân sağlamaktadırlar. Yukarıda ayrıntıları anlatılan söz konusu süreçlerin özetlenmiş haline aşağıdaki şekilde yer verilmiştir.

³⁴ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/12/20161209-5.htm>

³⁵ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/03/20170326-2.htm>

³⁶ 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrası

Şekil 2: Ustalık Süreci

10. BERBERLİK VE KUAFÖRLÜK MESLEĞİNİN GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ, FIRSAT VE TEHDİTLERİ (GZFT ANALİZİ)³⁷

10.1 Güçlü Yönler

Berberlik ve kuaförlük mesleğinin güçlü yönleri;

- Berber ve kuaför salonlarının müşterilere yönelik tasarlanabilmesi
- Yeni saç stillerine hızlı şekilde uyumun sağlanabildiği bir ortamın olması
- Müşterilerin kolay ulaşabilecekleri yerlerde faaliyet gösterebilmeleri
- Müşterilerin meslek sahipleriyle birebir iletişime kolay ve hızlı bir şekilde geçebilmeleri
- İşletmelerin nakit döngüsünün hızlı olması
- Mesleğin sürekli devam eden bir meslek olması

10.2 Zayıf Yönler

Berberlik ve kuaförlük mesleğinin zayıf yönleri;

- Kurulan işletmelerin genel olarak küçük işletmeler olarak faaliyetlerini sürdürmeleri
- İşletmelerin küçük olması nedeniyle yönetsel anlamda yeterli bilgiye sahip olunmaması
- Finansal kaynaklara erişimde zenginliğin olmaması
- Yeterli eğitimi almış çalışan eksikliği
- Rekabetin yüksek olması
- Haksız rekabete uygun bir zeminin olması
- Pazarlamaya ayrılacak bütçenin sınırlı olması ya da hiç olmaması
- Kapasite sorunun yaşanması
- Markalaşmanın güç olması

10.3 Fırsatlar

Berberlik ve kuaförlük mesleğindeki fırsatlar;

³⁷ Esnaf ve Sanatkarlar Özelinde Sektör Analizleri Projesi Bakım, Temizlik ve Sağlık Sektörü Raporundan faydalanılmıştır.

- Özel günlere yönelik müşterilerin hizmet alma eğilimlerinde artış yaşanması
- Sosyal medya sayesinde reklamın kolaylaşması
- Teknolojik imkanlardan faydalanabilme

10.4 Tehditler

Berberlik ve kuaförlük mesleğine yönelik tehditler;

- İşyerleri arasındaki mesafenin kontrol edilmiyor olması
- Çalışma sürelerinin uzun olması
- Pazara giriş engellerinin olmaması
- Ürün ve hizmet fiyatlarındaki artışın doğrudan tüketicilere yansıtılamaması
- Salgın hastalık dönemlerinde işletmelerin faaliyetlerine ara vermek durumunda kalmaları

11. TÜKETİCİYE YÖNELİK SORUMLULUKLAR

11.1 Esnaf ve Sanatkarlar Özelinde Sektör Analizleri Projesi Kapsamında

Bakanlığımız Esnaf ve Sanatkarlar Özelinde Sektör Analizleri Projesi Bakım, Temizlik ve Sağlık Sektörü Raporu’nda berberlik ve kuaförlük mesleğinde müşterilerin esnaflarla ilgili düşünceleri ve müşteri memnuniyetine ilişkin değerlendirmede müşteri anketi yapılmış ve ankette ilk olarak katılımcılara kişisel bakım hizmetlerini satın almalarını etkileyen bazı başlıklara göre esnaf ve sanatkarlardan memnuniyet düzeyleri sorulmuştur.

Müşterilere “esnaf” kelimesinin kendilerine ne ifade ettiği sorulduğunda verilen cevaplara göre müşteriler esnafları en çok saygınlık ve tanınırlık / bilinirlik ile özdeşleştirmektedir. Bunlardan sonra ise alışkanlık, güven, garanti, ürün kalitesi ve seçeneklerin fazla olması gelmektedir. Bu sonuçlar esnafların sosyal ilişki ve güven yönünün ne kadar belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır.

Ankete katılan müşterilerin, “Kişisel bakım (saç kesimi vd.) için aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verdikleri cevaplara göre berberlerin tercih oranı %42,3, küçük ölçekli kuaförlerin oranı da %31,3’tür. Bu bulgular müşterilerin daha çok berber ve küçük ölçekli kuaförleri tercih ettiğini göstermektedir. Müşteri tercihlerine ilişkin bu sonuçlar; maliyetlerin düşüklüğünün ve hizmetin alınacağı esnafa kolayca ulaşabilmenin tercihler üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. “Kişisel bakım hizmetini sürekli olarak aynı yerden mi alıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların oranı % 90, “kişisel bakım hizmetini aldığınız yeri önümüzdeki süreçte de tercih edecek misiniz?” sorusuna verdikleri cevaplar ise %96 oranında olması müşterilerin sürekli olarak hizmeti aynı yerden alma eğiliminde olduklarını ortaya koymaktadır. Müşteri tercihlerine ilişkin bu sonuçlar; kişisel bakım hizmetlerinin bu hizmeti veren esnaf ile sıkı sıkıya bağlı olduğu ortaya konmaktadır.

Ankete katılan müşterilerin, “kişisel bakımda tercihinizi belirleyen aşağıdaki etkenlerin önem derecelerini belirleyiniz” sorusuna verdikleri cevaplarda ise sırasıyla “hijyen, temizlik, sağlık”, “işletmecinin deneyimi”, “gösterilen ilgi”nin en önemli üç faktör olduğu anlaşılmaktadır. , “kişisel bakımı dikkate aldığınızda aşağıdaki ifadelerle ilgili beklentinizi kuaförleri ve berberleri dikkate alarak belirleyiniz” sorusuna verdikleri cevaplarda ise

belirlenen üç faktöre ek olarak “güvenilir olma”, “kaliteli ve orijinal ürün kullanma” faktörleri eklenmektedir.

Yapılan ankette saç kesimi, saç boyası, boyama, cilt bakımı, ağda, manikür/pedikür, makyaj, epilasyon gibi hizmetlerin, berberlerden mi, kuaförlerden mi, büyük ölçekli berber/kuaförlerden mi, güzellik salonlarından mı satın alınmasının tercih edileceğine dair sorulan sorulara ise verilen cevaplarda; saç kesimi için %39,5 oranıyla kuaförlerin %38 oranıyla berberlerin tercih edileceği, saç boyası satın almak için %38,5 oranıyla kuaförlerin, %32,3 oranıyla berberlerin tercih edileceği, saç boyama için %44,9 oranıyla kuaförlerin, %22,5 oranıyla berberlerin, cilt bakımı için %32,8 oranıyla güzellik salonlarının, %29,2 oranıyla kuaförlerin, %21,5 oranıyla berberlerin, ağda için %38,1 oranıyla kuaförlerin, %27,8 oranıyla güzellik salonlarının, %17,9 oranıyla berberlerin, manikür/pedikür için, %34,5 oranıyla kuaförlerin, %33,8 oranıyla güzellik salonlarının, %14,7 oranıyla berberlerin, makyaj için %37,4 oranıyla kuaförlerin, %33 oranıyla güzellik salonlarının, epilasyon için %45,5 oranıyla güzellik salonlarının, %24,8 oranıyla kuaförlerin, %13,4 oranıyla berberlerin tercih edildikleri tespit edilmiştir.

Müşterilere yönelik yapılan ankette kuaför ve berberlerden en düşük düzeyde karşılanabilen beklentiler ise en az karşılanandan başlamak üzere; “park yeri olanakları”, “düşük fiyat”, “işletmenin sağladığı konfor” ve “ulaşımın rahat olması” olarak tespit edilmiştir.

11.2 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu Kapsamında

Esnaf ve sanatkarların üyesi oldukları odaların bağlı oldukları Birlikler bünyesinde Disiplin Kurulları yer almaktadır. Disiplin Kurulları bağlı oda üyelerinin mesleki faaliyetleri sırasında meslek ahlakına uymayan hareket ve işlemlerinin soruşturulmasına ve durumun niteliğine göre Kanunda belirtilen cezaları vermeye yetkilidir. 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu’nun 24’üncü maddesinde Birlik Disiplin Kurulları tarafından verilebilecek cezalar ile hangi hareket ve davranışların bu cezalara yol açabileceği belirtilmektedir. İlgili madde uyarınca verilebilecek cezalar aşağıdadır.

11.2.1 Yaptırımlar

a) Uyarma cezası: Meslek şeref ve haysiyetine uygun düşmeyen hareketleri olan, odaya olan üyelik görev ve yükümlülüklerini yerine getirmeyen, üyesi olduğu oda ve diğer esnaf ve sanatkâr meslek kuruluşlarının itibarını zedeleyici fiilde bulunan ve sözler sarf eden, müşteri veya diğer kişilerle olan ilişkilerinde terbiye ve nezakete aykırı davranışlarda bulunan üyenin, meslekî faaliyetinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir. Üye, bir yıl içinde uyarma cezası gerektiren fiili tekrarlaması halinde kınama cezası ile tecziye edilir.

b) Kınama cezası: Müşterilerine ve diğer kişilere olan taahhütlerini yerine getirmeyen veya bunlara karşı haksız ithamda bulunan, müşterilerini ve diğer kişileri kandıran, nizami ölçü ve tartı aletlerini bilerek kullanmayan üyeye meslekî faaliyetinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir. Üye, bir yıl içinde kınama cezasını gerektiren fiili tekrarlaması halinde para cezası ile tecziye edilir.

c) Para cezası: Üyenin, Bakanlık, o yer idare amiri, esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşları tarafından mevzuata uygun olarak alınmış kararlara aykırı hareket etmesi ve mükerrer kınama cezası almasından dolayı, para cezası ile cezalandırılmasıdır. Para cezaları birliğe gelir kaydedilir. Verilecek para cezası 61 inci maddeye göre belirlenen yıllık aidatın iki katıdır. Üyenin para cezası verilmesini gerektiren eylem ve davranışlarının, aynı eylem ve davranış olmasına bakılmaksızın bir yıl içinde tekrarında, verilecek ceza yıllık aidatın beş katı olarak uygulanır.

d) Geçici veya uzun süreli oda üyeliğinden çıkarma cezası: Üyenin, esnaf ve sanatkâr sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde, huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozucu eylem ve davranışlarda bulunması karşısında oda üyeliğinden geçici veya uzun süreli olarak çıkarılması, bu süre içerisinde meslekî faaliyetini yürütememesidir.

Disiplin kurulunun yukarıda sayılan görevlerinin haricinde Oda Yönetim Kurullarınca, üyelerinin ürettikleri mal ve hizmetlerin kalitesi, standartları ve sağlık koşullarına uygun şekilde üretilip üretilmediği ve ücret tarifelerine uyulup uyulmadığı ilgililerin başvurusu üzerine ya da doğrudan veya uzman kişiler aracılığıyla kontrol edilebilir.

11.3 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında

6502 sayılı Kanun’da hizmet, “Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan ya da yapılması taahhüt edilen mal sağlama dışındaki her türlü tüketici işleminin konusu” şeklinde tanımlanmaktadır. Berberlik ve Kuaförlük meslekleri de, esnaf ve sanatkârlar tarafından sağlanan bir hizmet olduğundan, esnaf ve sanatkârlar, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında “sağlayıcı”³⁸ sıfatıyla “ayıplı hizmet” başlığı altında düzenlenen hususlara uymak zorundadırlar.

Ayıplı hizmet kavramı, söz konusu Kanun’un 13. maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır:

“Ayıplı hizmet, sözleşmede belirlenen süre içinde başlamaması veya taraflarca kararlaştırılmış olan ve objektif olarak sahip olması gereken özellikleri taşınamaması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan hizmettir. Hizmet sağlayıcısı tarafından bildirilen, internet portalında veya reklam ve ilanlarında yer alan özellikleri taşımayan ya da yararlanma amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan makul olarak beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren hizmetler ayıplıdır.”

Hizmetin ayıplı olduğunun anlaşılması söz konusu olduğunda tüketicilerin hakları Kanun’un 15 inci maddesinde sıralanmaktadır;

- 1) Hizmetin yeniden görülmesi,
- 2) Hizmet sonucu ortaya çıkan eserin ücretsiz onarımı,
- 3) Ayıp oranından bedelden indirim,
- 4) Sözleşmeden dönme

Seçimlik haklarından birisini serbestçe seçme hakkı vardır.

Hizmetin ayıplı ifa edildiği durumlarda tüketici, hizmetin yeniden görülmesi, hizmet sonucu ortaya çıkan eserin ücretsiz onarımı, ayıp oranında bedelden indirim veya sözleşmeden dönme haklarından birini sağlayıcıya karşı kullanmakta serbesttir. Sağlayıcı, tüketicinin tercih

³⁸ “Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye hizmet sunan ya da hizmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi”.

ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Seçimlik hakların kullanılması nedeniyle ortaya çıkan tüm masraflar sağlayıcı tarafından karşılanır. Tüketici, bu seçimlik haklarından biri ile birlikte Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebilir. Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görölmesinin sağlayıcı için orantısız güçlükleri beraberinde getirecek olması hâlinde tüketici bu hakları kullanamaz. Orantısızlığın tayininde hizmetin ayıpsız değeri, ayıbın önemi ve diğler seçimlik haklara başvurmaının tüketici açısından sorun teşkil edip etmeyeceği gibi hususlar dikkate alınır. Tüketicinin sözleşmeden dönme veya ayıp oranında bedelden indirim hakkını seçtiği durumlarda, ödemiş olduğu bedelin tümü veya bedelden indirim yapılan tutar derhâl tüketiciye iade edilir. Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görölmesinin seçildiği hâllerde, hizmetin niteliği ve tüketicinin bu hizmetten yararlanma amacı dikkate alındığında, makul sayılabilecek bir süre içinde ve tüketici için ciddi sorunlar doğurmayacak şekilde bu talep sağlayıcı tarafından yerine getirilir. Her hâlükârda bu süre talebin sağlayıcıya yöneltilmesinden itibaren otuz iş gününü geçemez. Aksi takdirde tüketici diğler seçimlik haklarını kullanmakta serbesttir.

Esnaı ve sanatkârlar tarafından sunulan hizmetlerle alakalı tüketici şikâyetleri, şikâyetle bağlı olarak 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında da değeriendirilmektedir.

12. MESLEĞE İLİŞKİN FAYDALI BİLGİLER

Mesleğe bir standart getirmek ve vizyon oluşturmak adına aşağıdaki önerilerden faydalanabilirsiniz.

- İşletmenizin hijyenine çok dikkat etmelisiniz. Her iş bitiminde etrafın ve işlem yaptığınız alanın (Müşteri koltuğu, saç yıkama alanları vs.) temizlenmesini sağlamalısınız.
- Dış görünüşünüze, kişisel bakım ve hijyene dikkat etmelisiniz. Giyim kuşamınızda tertipli ve düzenli olmalısınız. Çalıştırdığınız personellerinizin giyim-kuşam, diksiyon ve üsluplarına dikkat etmelisiniz, gereksiz durumlardan kaçınmalarını sağlamalısınız.
- İşletmenizde müşterilerinize kullandığınız ürünlerin kalitesini ve kullanım süresini kontrol etmelisiniz.
- İşlem yaptığınız esnada kullandığınız bazı malzemelerin tek kullanımlık olmasına dikkat etmelisiniz. (boya, bakım esnasında kullanılan poşet örtüler vs.) Kullanılan tekstil ürünlerini (havlu vs.) kullanım sonrası uygun şartlarda yıkamalısınız.
- İşlem esnasında kullandığınız tüm araç gereçlerin işlem bittikten sonra diğer kullanıma kadar dezenfekte edilmesine ve temizlenmesine dikkat etmeli, bir müşteriye kullandığınız malzemeleri sterilize etmeden başka bir müşteride kullanmamalısınız.
- Müşterilerinize karşı her zaman güler yüzlü ve anlayışlı davranmalısınız.
- İş bilmeyen personele müşteri emanet etmeyin. Bu müşteri kaybetmenize sebep olabilir. Personellerinizin güvenilir, güler yüzlü, alanında eğitilmiş, yetenekli olmasına dikkat etmelisiniz.
- Müşterilerinize sunduğunuz ikramların (su, soda vs.) bardak yerine şişe ya da tek kullanımlık paketlerde ikramlar olmasına dikkat etmelisiniz.
- Müşterilerinizin ve kendi sağlığınızın farkına vararak işletmenizin sürekli olarak havalandırmasını sağlamalısınız.

- İşletmenizde kullanacağınız ürünleri müşterilerinizin seçimine bırakabilecek çeşitlilikte olmasına özen göstermelisiniz. (saç boyası-organik/inorganik vs.)
- İşletmenizde çok yönlü uygulamalar sunmalı müşterileri her açıdan kendinize bağlamalısınız. (cilt bakımı, saç uygulamaları vs.)
- Odaların belirlediği fiyat tarifelerine uyarak müşterilerinizi sömürülecek insanlar olarak görmemelisiniz.
- Müşteri memnuniyeti adına Dilek/Şikâyet kutusu oluşturunuz.
- Engelli vatandaşların da işletmenizi tercih etmesi için şartları uygun hale getirmelisiniz.
- Müşterilerin ödeme esnasında çok beklememesi için hem nakit hem de post cihazı kolaylığı sağlamalısınız.
- Randevu sistemi oluşturarak müşterilerinizin işletmelerinize gelerek fazla vakit kaybetmesini engelleyebilirsiniz.
- İş disiplinine sahip olmalısınız. Sorumluluklarını bilmeli ve zamanında yerine getirmelisiniz. Hem müşterilerinize hem çalışma arkadaşlarınıza hem de işinize olan saygınız ve iş disiplinine sahip olduğunuzu gösterir.
- Müşterinizi kendinize bağlamalısınız. Unutmayın ki sadık müşteri iyi hizmet alan müşteridir.
- İşletmenizdeki ortak kullanım alanlarında (masa sehpa) gazete, dergi, mesleğinize dair argümanlar bulundurmalısınız.

**EK 1: SİHHÎ İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATI
BAŞVURU/BEYAN FORMU**

T.C.

.....İL ÖZEL İDARESİNE

.....BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

- 1- Adı-Soyadı :
- 2- İşyerinin unvanı :
- 3- Faaliyet konusu :
- 4- İşyerinin adresi :
- Tel. no : e-posta:
- 5- Pafta, Ada, Parsel no :
- 6- Mülkiyet durumu : Kira ☐ (kira sözleşmesi) Malik ☐ (tapu sureti*)
- 7- İşyerinin kullanım alanı : m²
- 8- Kayıtlı olduğu vergi dairesi adı ve vergi no :
- 9- Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası :
- 10- Ustalık belge no :
- 11- Ticaret sicil numarası ve kayıtlı olduğu ticaret sicili
müdürlüğünün adı (Ticaret siciline kayıtlı olanlardan istenir.) :
- 12- İşyerinin bulunduğu yer : Yerleşim yeri ☐ Sanayi bölgesi ☐ Endüstri bölgesi ☐
Sanayi sitesi ☐ Diğer ☐
- 13- Çalışacak personel sayısı :
- 14- İstenen ruhsatın türü : Sıhî müessese ☐ Umuma açık istirahat ve eğlence yeri ☐
- 15- Esnaf sicil numarası ve kayıtlı olduğu esnaf sicili
müdürlüğünün adı (Esnaf siciline kayıtlı olanlardan istenir.) :
- 16- Kat Mülkiyeti Kanununa tabi ise alınması gereken izin: Var ☐ Yok ☐
- 17- Özel yapı şeklini gerektiren işyeri ise gerekli izin: Var ☐ Yok ☐
- 18- Karayolu trafik güvenliği gerektiren işyeri ise gerekli izin: Var ☐ Yok ☐
- 19- İtfaiye raporu gerektiren işyeri ise itfaiye raporu: Var ☐ Yok ☐
- 20- Umuma açık istirahat ve eğlence yeri ise mesafe krokisi: Var ☐ Yok ☐
- 21- Özürlülerin giriş ve çıkışını kolaylaştıracak tedbirler: Var ☐ Yok ☐

Açmak istediğim işyeriyle ilgili olarak yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu beyan eder, işyerime açma ve çalışma ruhsatı verilmesini arz ederim.

Adı ve Soyadı

İmza

Kaşe(mevcut ise)

Tarih

Gerçeğe aykırı beyanda bulunulması hâlinde beyan sahipleri hakkında ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

16, 19 ve 20 sıra no'lu belgelerin bu beyana tabi işyerleri için forma eklenmesi zorunludur.

17 ve 18 sıra no'lu belgeler başvuru esnasında istenmeyecektir; ancak söz konusu belgenin işyerinde bulundurulması zorunludur.

*Tapu bilgilerinin TAKBİS'ten temin edilmesinin mümkün olduğu hâllerde tapu sureti istenmez.